

ROMÂNIA
JUDEȚUL BIHOR
CONSILIUL LOCAL AL ORAȘULUI
VALEA LUI MIHAI

HOTĂRÂRE

privind aprobarea Statutului Orașului Valea lui Mihai

Consiliul Local al Orașului Valea lui Mihai,

Având în vedere:

- Proiectul de hotărâre inițiat de Primarul Orașului Valea lui Mihai, avizat favorabil de comisia de specialitate a Consiliului Local al orașului Valea lui Mihai,
- Referatul de aprobare al Primarului orașului Valea lui Mihai, nr.5366/2015 prin care se propune aprobarea Statutului orașului Valea lui Mihai și Raportul de specialitate al Secretarului Orașului Valea lui Mihai, nr.5365/2015
- prevederile *O.G. nr.53/2002* privind Statutul-cadru al unității administrativ-teritoriale, aprobat cu modificări și completări de *Legea nr.96/2003*,

În baza art. 36 alin.(3) lit. a, art.45 și art.115 alin.(1) lit. b din *Legea administrației publice locale nr. 215/2001*, republicată, modificată și completată ulterior,

HOTĂRĂȘTE

Art.1: Se aprobă Statutul Orașului Valea lui Mihai, conform *Anexei*, care face parte integrantă din prezenta, sub formă de hotărâre.

Art.2: Prezenta, sub formă de hotărâre se comunică cu:

- Instituția Prefectului – Județul Bihor
- Primarul orașului Valea lui Mihai
- se aduce la cunoștință publică prin afișate pe site-ul www.valealuimihai.ro
- la dosar

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,
Pap Sándor-György

CONTRASEMNEAZĂ PENTRU LEGALITATE:
SECRETARUL ORAȘULUI VALEA LUI MIHAI,
Todor Maria

Nr.107 din 23 decembrie 2015

Hotărârea a fost adoptată cu: - 16 voturi PENTRU
- 0 voturi ÎMPOTRIVĂ

STATUTUL ORAȘULUI VALEA LUI MIHAI

CADRUL GENERAL

Localitatea Valea lui Mihai (în limba maghiară *Érmihályfalva*) a fost declarată oraș în 1989, atunci fiind printre cele mai mari așezări rurale din țară.

Orașul Valea lui Mihai, este unitate administrativ teritorială, alcătuită dintr-o singură localitate – Valea lui Mihai. Acesta este persoană juridică de drept public cu capacitate juridică deplină, care deține un patrimoniu propriu format din domeniul public și domeniul privat, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea pe teritoriul anume delimitat prin lege.

Orașul Valea lui Mihai, este subiect juridic de drept fiscal, titular al codului de înregistrare fiscală și al conturilor deschise la unitatea teritorială de trezorerie, precum și la unitățile bancare. Acesta este titular al drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat în care acestea sunt parte, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii. În justiție, Orașul Valea lui Mihai, este reprezentat de primar. Acesta poate împuternici o persoană cu studii superioare juridice de lungă durată din cadrul aparatului de specialitate al primarului sau un avocat, care să reprezinte interesele orașului.

Orașul Valea lui Mihai poate intra în raporturi juridice cu alte autorități sau instituții publice, cu persoane juridice române sau străine, indiferent de natura acestora, precum și cu persoane fizice, în condițiile legii.

Orașul Valea lui Mihai este clasificat ca făcând parte din categoria localităților urbane de rangul III, potrivit prevederilor *Legii nr.351/2001* privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a IV-a: Rețeaua de localități.

CAPITOLUL 1: DATE GEOGRAFICE

Așezare geografică: Orașul Valea lui Mihai este așezat la intersecția paralelei de 47°30' latitudine nordică cu meridianul de 20°08' longitudine estică, aflându-se în emisferile nordică și estică, în fusul orar al Europei Centrale.

Localitatea a fost fondată și s-a dezvoltat ca așezare pe terasele din dreapta Ierului, pe linia de contact dintre Câmpia Ierului și Câmpia Nisipoasă (a Nirului) Carei - Valea lui Mihai. Partea cea mai joasă se află în zona fostului lac de acumulare (la 125 m altitudine), iar sectorul cel mai înalt este situat în partea centrală pe dune de nisip (147 m altitudine). Orașul Valea lui Mihai așezat la numai 8 km de granița româno – ungară ocupă o poziție centrală în cadrul microregiunii Valea lui Mihai, constituind un nod de comunicații de importanță zonală. Valea lui Mihai se află la jumătatea distanței Oradea - Satu Mare, respectiv Carei – Debrețin (R. Ungară) atât pe șosea cât și pe calea ferată.

Suprafața orașului este de 7.345 ha, din care intravilan 1.778 ha. Zona de influență directă a orașului Valea lui Mihai cuprinde comunele vecine (Curtuișeni, Simian, Tarcea) și comunele Sălacea, Buduslău, Cherechiu.

Clima orașului este determinată de vânturile de vest, fiind așadar o clima temperat continentală cu influențe oceanice (atlantice), cu o temperatură medie anuală de 9,3° - 9,7° C, în timp ce în ianuarie se înregistrează medii de -1,8° - -2,1° C.

Precipitațiile înregistrează medii multianuale de 580 - 620 mm, destul de ridicate pentru o zonă de câmpie.

Temperaturi extreme:

Temperatura minimă absolută de - 37,0°C, a fost înregistrată în data de 6 ianuarie 1933, valoare mai ridicată cu doar 1,5°C față de minima absolută la nivelul României.

Temperatura maximă absolută de 39,0°C, în data de 28 august 1950, valoare mai coborâtă cu 5,5°C față de maxima absolută la nivelul României.

Apele: Prin Valea lui Mihai trece pârâul Moca, având o scurgere intermitentă ca și pârâul Salcia cu afluentul său, Csikfolyás.

Flora și solurile: Pe terasele din dreapta Ierului pe molisolurile (cernoziomuri) fertile și foarte fertile predomină terenurile agricole. Pe solurile nisipoase (psamitice) slab productive apar salcâmete pajiști și pe suprafețe din ce în ce mai reduse plantații viti - pomicole.

În spații interdunale se întâlnesc terenuri mediu – productive cu terenuri cultivate, păduri de salcâmt, plopi, stejari, etc.

CAPITOLUL 2: VALEA LUI MIHAI DE-A LUNGUL TIMPULUI. **REPERE ISTORICE**

Zona localității Valea lui Mihai prezintă condiții climatice și geografice care au făcut ca prezența omului să fie posibilă încă din timpuri istorice foarte vechi. Astfel pe baza descoperirilor arheologice foarte vechi putem afirma că această zonă „Câmpia Ierului” este locuită din neoliticul timpuriu (6000-4000 î. Hr.). Această cultură neolitică se încadrează în zona culturii Tisa.

Datorită faptului că omul epocii neolitice nu are încă așezări stabile foarte mari, descoperirile arheologice dovedesc prezența omului în această zonă largă a Câmpiei Ierului, după cum urmează: au fost găsite topoare de piatră la Adoni, două topoare de piatră tip calapod la Cheșereu, la Galoșpetreu topoare de piatră și urme de locuire pe locul „Törvénydomb”. La Șilindru s-a găsit un topor de piatră de tip calapod, iar la Șimian s-a descoperit o așezare neolitică cu fragmente de ceramică, unelte de lame silex și unelte de piatră. La Valea lui Mihai descoperirile au fost întâmplătoare, mai ales că oamenii scoteau lut pentru construirea caselor. Astfel, la „Groapa cu lut” au fost descoperite urmele unei așezări aparținând culturii Tisa. Uneltele de piatră au fost șlefuite, perforate, fixate în cozi de lemn. Omul neoliticului confecționează vase de lut arse, cultivă plante, prelucrează pământul cu ajutorul săpăligilor din coarne de animale. Se lucrează în comun, celula economică de bază fiind ginta matriarhală. Femeile se ocupă cu olăritul, cultivarea plantelor, tors și țesut, iar bărbații mergeau la pescuit și vânatoare. În neolitic spațiul carpato-danubian a fost populat de numeroase triburi ce aparțin din punct de vedere etnic

grupului preindo-european. Au fost create diferite culturi materiale, dintre care zona Valea lui Mihai se încadrează în cultura Tisa I-II.

Odată cu evoluția societății omenești pătrund din Nord-Est și Est triburi păstorești. Pătrunderea lor marchează începutul procesului de indo-europenizare, de căderea ginților matriarhale și dezvoltarea triburilor patriarhale. Această perioadă istorică este scurtă (2500-1800 î. Hr.) cunoscută sub numele eneolitic. Se folosesc unelte de piatră șlefuite și unelte din aramă. La Valea lui Mihai s-au descoperit mai multe cești cu dimensiuni mari, cu toarta supra-înălțată, aparținând acestei epoci.

Epoca bronzului (1800-800 î. Hr.) aduce cu sine dezvoltarea comunităților omenești. Se răspândesc uneltele din bronz: arme, pumnale, topoare, coifuri, vârfuri de lance și vârfuri de săgeți. Apare plugul de lemn tras de animale. Prelucrarea metalelor se face prin metalurgia cuprului, aurului și argintului. Apar războaie între triburi, de aceea se înființează așezări întărite. Agricultorii se despart de păstori, apare schimbul de produse, comerțul care se extinde tot mai mult până în zona heraldică și miceniană, dovadă este descoperirea la Sălacea a unui templu de tip megaron.

Activitatea social-economică se intensifică, apar tot mai multe așezări întărite cu șanțuri. La Otomani au fost descoperite trei așezări, dintre care, cea mai importantă este „Cetățuia”. În anul 1924 doctorul Andrásy Ernő, fiind vânător amator, a descoperit o insulă plină de urme arheologice. A invitat pe profesorul universitar de la Cluj, Roska Márton, care a efectuat cercetări sistematice între 1924-1928. Descoperirile au fost catalogate aparținând culturii Otomani, având trei faze: I-III. Faza a treia aparținând culturii Otomani, este bine reprezentată la Valea lui Mihai. La „Groapa cu lut” s-au descoperit 28 de vase depuse ritual într-o groapă. Pe strada Izvorului din orașul Valea lui Mihai, s-au descoperit urmele unei așezări.

Epoca fierului (800 î. Hr. – 106 d. Hr.) are un rol revoluționar, ducând la schimbări radicale, atât pe plan social, economic cât și etnic. Prelucrarea fierului în aceste locuri a ajuns cu ajutorul celților. La ferma lui Gorove s-au descoperit trei morminte de incinerare în groapă. Celții au răspândit și confecționarea cu roata a vaselor de lut. În a II-a perioadă a epocii fierului (La Tène) se generalizează uneltele de fier. Se formează obști sătești, se desprind geto-dacii de grupul popoarelor tracice. Imperiul roman în anul 106 d. Hr. ocupă Dacia, se formează Dacia romană, dar zona Valea lui Mihai rămâne în afara granițelor Daciei romane.

Datorită atacurilor popoarelor migratoare, Imperiul Roman, în anul 271, se retrage din Dacia, permițând valurilor de popoare migratoare să năvălească liber pe aceste meleaguri. Migratorii au preferat zonele joase de câmpie unde găseau o populație ușor de jefuit și de supuși la biruri și daruri. Au trecut pe aici goții, gepizii, avarii.

Începând cu secolul al VII-lea începe pătrunderea slavilor, care au format voievodate și cnezate. Cel mai cunoscut în această zonă a fost voievodatul lui Menumorut, după cum menționează în cronica notarului Anonimus – notar al regelui Béla al IV-lea.

Maghiarii, conduși de ducele Árpád (895) se așează în Câmpia Panonică, intră în conflict cu Menumorut, după trei zile de lupte este ocupată cetatea Satu Mare și după 13 zile cetatea de pământ de la Biharea. Menumorut este învins și se supune maghiarilor. După bătălia de pe Câmpia Lech (955) maghiarii nu se mai orientează către vest, din contră se orientează tot mai mult către Transilvania. Statul maghiar format în Câmpia

Panonică, se consolidează datorită regelui Ștefan cel Sfânt (997-1038) care se creștinează și primește coroana regală de la Papa de la Roma. Urmează o perioadă de consolidare a statului maghiar, mai ales în timpul regelui Ladislau cel Sfânt (1077-1095). Regele a întărit relațiile cu oamenii de încredere oferind domenii feudale în tot regatul ungar. Zona localității Valea lui Mihai, după anumite date istorice, este dată neamului Turulilor.

Prima atestare sigură a localității datează din 20 august 1270. Documentul este dat la Buda în fața capitlului bisericii din Buda. Pe baza documentului, văduva comitelui Turul – Onnus, se retrage la mănăstirea din insula Maria (Insula Margit) și lasă moștenire nepoatei sale și soțului acesteia, Avram - fiul lui Ponith, moșia Mihal, împreună cu toate folosințele ce țin de ele spre a le stăpâni pe deplin și pe vecie. Din acest document reiese că moșia Mihal le-a dobândit comitele Turul prin căsătoria cu Onnus, fiica comitelui Paul. Documentele vremii atestă că în timpul regelui Béla al IV-lea, comitele Paul a dobândit mai multe domenii mari în comitatul Bihor pentru serviciile sale. Așezarea Mihal putea exista mai demult timp, înainte de atestare pentru că pe aici trecea „*Via Magna de Zoloch*” (drumul mare de Sălacea) pe care se transporta sare către Ungaria. O altă dovadă indirectă a existenței mai timpurii a localității decât cea atestată, este faptul că, în 1284 la Valea lui Mihai, era un preot cu numele de Petru, care trebuia să plătească zeciuială episcopului de Bihor în cantitate de 210 kepe, fiind cea mai mare zeciuială plătită de comunitățile din episcopatul de Bihor.

Din secolul al XIV-lea, documentele care atestă existența localității Valea lui Mihai sunt tot mai multe. Între anii 1270-1337 numele localității apare sub 10 denumiri: „Mihal, Michal, Nogmihal, Nohmyhal, Nogmichal, Nogmichaly, Nogmihaly, Nogmehal, Naghmihal, Noehmihal.”

În 1312, localitatea primește dreptul de a lua vamă, ceea ce va asigura o dezvoltare ascendentă, astfel în perioada Huniazilor (sec. al XV-lea), localitatea Valea lui Mihai este înșirată printre cele 18 orașe ale comitatului Bihor. Calamitățile naturale, epidemiile și apariția turcilor au drept rezultat o reducere generală a populației. În anul 1552, au fost recensate 14 porți și jumătate și trei familii de nobili. În secolul al XVII-lea, mai ales către sfârșitul secolului, ia sfârșit dominația turcilor, fiind schimbată cu dominația Habsburgilor, care obligă pe locuitorii comunelor la plata anuală a obligațiilor. Registrele de dijmă din anii: 1684, 1691, 1692 arată că înregistrările sunt incomplete conțin omisiuni, de multe ori neînregistrând părți întregi ale satelor. În anul 1692, sesiile sunt încă întregi. Recensământul populației din anul 1720 găsește în Valea lui Mihai 70 de capi de familie de iobagi și 6 familii de nobili. Se cultivă viță de vie și tutun. Apar morile de piatră pe pârâurile din împrejurimi. Sesiile se reduc la 2/8 din întreg.

În anul 1800, apare prima dată un recensământ care dă rezultate concrete despre populația localității: sunt înscrși 1.594 de locuitori, din care 1.319 erau reformați, romano-catolici și greco-catolici au fost în număr de 189, iar 86 de persoane au fost evrei. Nobilii și oamenii liberi au fost în număr de 260, iar 1.334 au fost iobagi. Pentru prima dată este menționat cuvântul „Er”(Érmihályfalva) pentru a diferenția de o altă localitate din județul Sălaj având același nume. Astfel, localitatea Valea lui Mihai primește numele de Érmihályfalva față de Krasznamihályfalva din județul Sălaj.

Secolul al XVIII-lea marchează dezvoltarea economică mai rapidă a localității, ce se reflectă prin câteva decrete regale, cum este Decretul din 13 noiembrie 1845, prin

care, Valea lui Mihai primește dreptul de a ține 4 târguri naționale și devine oraș din anul 1846, iar în anul 1848 devine centru de plasă având 13 localități în subordine.

După abolirea iobăgiei (în anul 1849) populația are drept de liberă circulație ceea ce se va reflecta în dublarea populației. Astfel în anul 1880, populația localității Valea lui Mihai crește la 3.896 de locuitori.

La sfârșitul secolului al XIX-lea au loc schimbări radicale, mai ales în domeniul circulației. La 25 iunie 1871 se inaugurează calea ferată Debrețin-Carei, iar la 2 iunie 1887 este finalizată calea ferată Oradea – Valea lui Mihai - Satu Mare. Așa vor fi legate prin calea ferată localitățile Debrețin - Oradea – Valea lui Mihai – Satu Mare. Șoselele se pietruiesc. În anul 1880 se pietruiește drumul către Marghita, iar în anul 1888 se pietruiește drumul către Oradea, în anul 1885 se înființează prima fabrică de înlocuitor de cafea cu 20 de muncitori, de către Beck Mor. În anul 1883 se înființează prima casă de economii, iar în anul 1898, se înființează banca industrială cu un capital de 150.000 de coroane. În anul 1900 se înființează cazinoul pentru cei bogați, se înființează moara Kolling, se înființează poșta, sunt 4 abonați la serviciile de telefonie.

În anul 1910, numărul populației este de 6.255 locuitori. În anul 1912 se introduce curentul electric, fiind a doua localitate din Transilvania în care este introdus iluminatul electric. Curentul este asigurat de două generatoare de la moara Kolling. Primul război mondial (1914-1918) va întrerupe dezvoltarea localității. În urma tratatului de pace de la Trianon, (4 iunie 1920) Valea lui Mihai va fi anexată României. Rămâne în continuare oraș, centru de plasă în județul Sălaj.

La data de 30 iulie 1921 are loc reforma agrară, pentru că regele Ferdinand a promis pământ soldaților români. Prin reforma agrară au fost reduse domeniile contelui Stubenberg, ale familiei Bujanovics, ale familiei Lovass Sándor și ale familiei Lovass Károly. Țăranii au primit loturi pentru casă și trei iugăre de pământ extravilan.

În urma aplicării Dictatului de la Viena (30 august 1940), Nordul Transilvaniei este cedat Ungariei, astfel și Valea lui Mihai revine Ungariei. Al doilea război mondial (1939-1945) a oprit din nou dezvoltarea economică a localității, mai ales după ce pe 3 mai 1944, populația evreiască a fost deportată aproape în întregime la Auschwitz, care era lagărul morții, de muncă și de exterminare, de unde foarte puțin s-au întors în Valea lui Mihai. Astfel orașul a pierdut o grupare socială și etnică foarte activă, mai ales din punct de vedere economic.

Pe 17 octombrie 1944, armatele sovietice și românești pătrund în Valea lui Mihai, astfel pentru oraș și populația ei războiul a luat sfârșit, însă războiul va continua până la 9 mai 1945, când Germania capitulează în mod necondiționat. Dictatul de la Viena este anulat, granițele vor fi cele dinaintea războiului. Regimul ce se va introduce sub influența sovietică va fi un regim comunist, mai ales după 6 martie 1945 când se instaurează în România guvernul condus de dr. Petru Groza. Prima măsură a guvernului a fost reforma agrară (21 martie 1945). La Valea lui Mihai, reforma agrară a început pe data de 13 aprilie 1945 continuând până la 7 august 1947. Au fost expropriate 2.467 iugăre de terenuri, de la marii proprietari de pământ: Stubenberg Paul, Balázsi Iosif, dr. Bujanovics Rudolf, frații Pataky Zoltán și Géza, Lovass Dănilă și Kovács Tiberiu. Au fost împroprietăriți cu parcele pentru casă și teren agricol oamenii săraci primind 2 iugăre și 1.200 stânjeni pătrați. Au primit pământ 678 familii de țărani săraci.

Pe 11 septembrie 1952 a luat ființă Gospodăria Agricolă Cooperatistă Valea lui Mihai sub numele de Steagul Roșu, având la început 31 membri. Pe 11 iunie 1948, are loc naționalizarea principalelor mijloace de producție în toate țara. La Valea lui Mihai au fost naționalizate: moara Kolling, fabrica Arovit, marile ateliere și casele mari. Pentru dezvoltarea agriculturii sub formă de ferme model au fost înființate gostaturile. Pe data de 1 ianuarie 1950, cu o suprafață de 2.105 ha teren, a luat ființă Gostatul Valea lui Mihai, a cărui suprafață a crescut la 5.423 ha de pământ înglobând și alte terenuri până la Săcueni. Colectivizarea comunei Valea lui Mihai se încheie în aprilie 1962, când numărul membrilor C.A.P. este de 1.658, cu o suprafață de 3.806 ha teren agricol. Tot în sprijinul agriculturii a luat ființă S.M.T. - Valea lui Mihai cu 3.265.000 lei fonduri fixe, pentru a deservi pe agricultori cu tractoare și alte mașini agricole.

Numărul populației în anul 1956, crește la 9.480 locuitori. O creștere destul de mică față de 1934, când numărul locuitorilor era 8.711. În anii comunismului, numărul locuitorilor va crește sensibil datorită faptului că, Cooperativa Agricolă de Producție, Întreprinderea Agricolă de Stat și fermele Arovit - ului cereau forță de muncă mai ales în campaniile de recoltare a sfeclii de zahăr, cartofilor, tomatelor, porumbului, fructelor și strugurilor, necesitând muncitori sezonieri, peste 1.000-1.500 de oameni în afara populației din Valea lui Mihai. În perioada ceaușistă, când se introduce hrănirea științifică a populației, este introdus regimul cartelelor, se dădea pe rație pâine, ulei, zahăr, principalele alimente de bază pentru populație. Astfel și muncitorii sezonieri trebuiau să fie înregistrați ca locuitori cu reședința în comună.

În anul 1988 numărul populației stabile a fost de 12.051 persoane, iar cu cei ce aveau reședința în localitate, populația depășea 13.000 de persoane.

După anul 1949, administrația locală este de tip comunist. Partidul Comunist Român a obținut treptat puterea politică absolută, eliminând treptat toate partidele politice. Conducerea comunei este asigurată de instituția primarului. Primul primar al comunei Valea lui Mihai, din aprilie 1945 a fost Vass Emeric, iar notar a fost Ioan Roșca.

Prin Legea nr.57/1968, iau ființă județele, comuna va deveni unitate administrativ-teritorială de bază, conducerea este asigurată de un consiliu, un primar și primărie.

În anul 1988 Valea lui Mihai a fost considerată comuna cu cea mai numeroasă populație (12.051) din România. Va primi prin decret prezidențial titlul de oraș, în mai 1989.

În decembrie 1989, are loc revoluția anticomunistă în România și orașul Valea lui Mihai va trece pe drumul schimbărilor democratice, ceea ce se reflectă în alegeri libere. Conducerea orașului este asigurată de Consiliul Local, consilierii locali sunt aleși pentru un mandat de patru ani pe listele partidelor politice. Primarul pune în practică hotărârile consiliului local și realizează programul politic ale partidului pe listele cărui a câștigat alegerile. În orașul Valea lui Mihai, din anul 1990 toate alegerile au fost câștigate de UDMR, dând primarul și majoritatea consilierilor locali.

După 1990 se produc mari schimbări economice. Prin reforma agrară (1990) se desființează C.A.P. - urile și I.A.S.- urile. Astfel pământurile sunt retrocedate țăranilor vechi proprietari ai pământurilor. Prin desființarea C.A.P.- urilor apare din nou fenomenul fărâmițării pământurilor în parcele foarte mici, ce nu pot fi lucrate cu mașinile existente la

S.M.A.- uri. Treptat și S.M.A. - urile se vor desființa, tractoarele sunt scoase la reformă sau vândute. Fabrica Arovit a început să decadă, fiind desființate fermele agricole care asigurau materia primă pentru fabrică. Inventarul fermelor a fost lichidat, vândut, furat. Producția Arovit-ului devine nerentabilă, dă faliment, muncitorii ajung pe drumuri. I.A.S.-ul Valea lui Mihai pierde mult teren, cedând de drept foștilor proprietari partea care a aparținut marilor proprietari confiscat prin reforma agrară din 1945. Pe aceste pământuri se înființează ferme agricole individuale prin arendare, închiriere și cumpărare de teren. Odată cu desființarea C.A.P. - ului, I.A.S. - ului, S.M.A. – ului, a fermelor pomicole, foarte mulți oameni au pierdut locurile de muncă devenind șomeri. Situația locuitorilor în această perioadă a fost foarte instabilă. Există forță de muncă calificată în număr mare dar fără locuri de muncă. Situația s-a schimbat prin venirea unor întreprinzători străini din Italia, Germania, în domeniul prelucrării pielii. Singura unitate care nu s-a desființat a fost cooperativa de consum, unde și acum funcționează o secție importantă de croitorie, care lucrează pentru export. La fabrica Arovit într-o parte a clădirilor s-a reluat producția de conserve din legume și fructe. În locul C.A.P. – ului, oamenii care nu au putut lucra pământurile din cauza altor ocupații au înființat două asociații din care până azi funcționează Asociația Agricolă Valea Nirului. Încep să apară și întreprinzători locali, care la început au deschis prăvălii, buticuri și cârciumi. Cârciumile cu timpul dispar, vor apărea baruri și restaurante. Au fost înființate mai multe mori mecanice, dintre care fosta moară Kolling este cea mai puternică.

Din cauza lipsei locurilor de muncă, foarte mulți tineri sunt nevoiți să caute locuri de muncă în străinătate, mai ales după anul 2007, când România a devenit membru al Uniunii Europene. Cu actul de identitate oricine poate călători până la Madrid, Roma, Bruxelles sau Helsinki. Astfel, populația orașului este în scădere. La recensământul din 1992 populația a fost de 10.438, la recensământul din 2002 au fost recensate 10.317 persoane. Scăderea populației continuă și după această perioadă, astfel, în anul 2012 se înregistrează 10.088 locuitori.

Această prezentare scurtă a istoriei orașului Valea lui Mihai reprezintă o perioadă de nouă secole plină de multe suferințe, luptă pentru menținerea în viață a localității, care de-a lungul istoriei a pierdut de trei ori titlul de oraș, dar a fost capabil asemenea pasării Phoenix, să se renască din propria cenușă, ridicându-se totdeauna la rangul de oraș. Această realizare se datorează populației localității care a fost capabilă după toate încercările istoriei să revină pe aceste meleaguri, ridicându-și localitatea la rangul de oraș ultima dată în anul 1989.

CAPITOLUL 3: POPULAȚIA ORAȘULUI VALEA LUI MIHAI

De la începutul atestării istorice a localității Valea lui Mihai documentele istorice fac referire și la populația localității, astfel localitatea Valea lui Mihai în 1284 plătește cea mai mare zeciuală (210 kepe) episcopului comitatului de Bihor din tot comitatul. Acesta în mod indirect dovedește că localitatea avea un număr foarte mare de locuitori, cu toate că în 1241 a avut loc invazia tătarilor.

În perioada 1332-1337 localitatea avea o biserică cu o lățime de 7,30 m și 14 m lungime, construită din cărămidă. Localitatea plătește zeciuală papală de 20 de groși, ca și orașul Gyula (Ungaria). Biserica avea doi preoți, Paul și Nicolae.

În a doua jumătate a secolului al XIV-lea, neamul Turulilor - care domina această localitate, pierde domeniile de aici și apar noi proprietari, cum sunt: arhiepiscopul Váradi Pál și Chyre Zsigmond.

În secolul al XV-lea (1434) apar familiile Esztáry și familia Madarászi. În anul 1466 este menționat episcopul din Kalocsa, iar în 1467 episcopul de Oradea, Upori István.

În anul 1469 printre proprietari, apare familia Bozássy, iar în anul 1482 apare familia Macskási. În secolul al XV-lea, pentru o scurtă perioadă de timp, localitatea Valea lui Mihai este amintită printre cele 18 orașe ale comitatului de Bihor.

În urma bătăliei de la Mohacs (1526), turcii pătrund în Ungaria, înființează pașalac la Timișoara și organizează multe expediții de jaf până la Satu Mare, jefuind, pârjolind și decimând multe localități și din comitatul Bihorului. Ca urmare a invaziei turcilor, apar epidemiile cum a fost ciuma din anul 1530, cunoscută în istorie de „horibils pestis”. În anii 1535 – 1536 a avut loc foametea, când oamenii au ajuns să mănânce iarbă. Datorită acestor cauze, populația localității se reduce foarte mult.

În anul 1552 se face un recensământ, fiind recenzați în Valea lui Mihai 3 familii de nobili: Casparius Báthory cu trei porți de iobagi, relictă Volfgangi Esztáry cu nouă porți de iobagi și Cristofori Totori cu 2,5 porți de iobagi. În total la *Nagymihályfalva* au fost recenzate trei familii de nobili cu 14,5 porți de iobagi.

În secolul al XVII-lea recensămintele populației se fac mai des, însă majoritatea sunt cu foarte multe omisiuni, lacunare, neînregistrându-se foarte mari grupuri de oameni.

În secolul al XVIII-lea recensămintele sunt făcute mai temeinic (de austrieci). La recensământul populației din anul 1720 sunt recenzate 70 capete de familie și 6 familii de nobili. În 1772 sunt recenzați nobilii Sigismundus Gencsy cu opt familii de iobagi, Emeric Osvath cu două familii de iobagi, Stefanus Hadicsay cu două familii de iobagi, Nicolai Josa cu o familie de iobagi, Iosefi Simon cu cinci familii de iobagi, Georg Félegyházi cu o familie de iobagi. Trebuie amintit faptul că și acest urbariu este lacunar, conține foarte multe omisiuni.

Începând cu secolul al XIX-lea recensămintele populației devin mai corecte și sunt efectuate la intervale mai scurte de timp.

Anul de referință	Populația totală
1800	1.594
1820	2.085
1851	2.870
1871	3.631
1879	3.776
1880	3.996
1884	3.907
1889	3.896
1900	5.575
1901	5.005
1908	5.653
1910	6.255

1920	7.175
1930	8.085
1934	8.711
1941	9.136
1956	9.480
1966	9.815
1977	11.144
1988	12.051 + 1.192 muncitori ocazionali
1992	10.505
2002	10.317
2012	10.088 - din care: 9.688 - populația stabilă

Din tabelul de mai sus reiese o evoluție pozitivă în cea mai mare perioadă a timpului ce se poate motiva prin venirea populației evreiești, dezvoltarea economică a localității și îmbunătățirea condițiilor de viață. Anul de vârf când populația are cel mai mare număr, este anul 1988, de atunci numărul populației este în scădere datorită sporului natural negativ, stabilirea unor tineri în căutare de locuri de muncă în Uniunea Europeană.

Structura etnică a populației de-a lungul istoriei

De-a lungul istoriei, populația dominantă în localitatea Valea lui Mihai este de etnie maghiară. Întâmplător se înregistrează câțiva locuitori care nu pot fi considerați maghiari. Abia din 1800 apar grupuri de oameni care pot fi considerați de altă etnie: evrei.

Anul de referință	Total populație	Etnia
1800	1.594	din care: 83 evrei
1820	2.085	din care: 89 evrei
1851	2.287	din care: 100 evrei
1880	3.896	din care: 482 evrei
1900	5.572	din care: 967 evrei
1934	8.711	- români: 1.382 - maghiari: 5.687 - evrei: 1.641 - alte naționalități: 1
1992	10.505	- români: 1.344 - maghiari: 8.928 - evrei: 5 - germani: 9

2002	10.317	- români: 1.344 - maghiari: 8.768 - rromi: 92 - germani: 9 - slovaci: 5 - ucraineni: 1 - greci: 1 - englezi: 1
------	--------	---

Structura confesională a populației în perioada 1820-1934

An de referință	Populația totală	Din care:					Mahomedan
		Ortodocși	Romano-Catolici	Greco-catolici	Reformați	Izraeliți	
1820	2.085	-	99	90	1.817	89	
1880	3.896	-	417	407	2.566	492	
1900	5.572	-	596	520	3.479	967	
1934	8.711	113	998	1.269	4.639	1.641	1

Structura populației după sex, vârstă, etnie și confesiune în anul 2012

Numărul total a populației localității: 10.088

- din care: - populația stabilă: 9.688

- cu reședința: 400

Structura populației după sex: - femei: 5.934 – 51,80%

- bărbați: 5.520 – 48,20%

Structura populației după vârstă:

0-18 ani	2.106
19-34 ani	2.888
35-64 ani	4.979
> 64 ani	1.395

Structura etnică a populației

Români	1.282	13,23 %
Maghiari	7.851	81,03 %
Rromi	516	5,32 %
Germani	6	0,06 %
Ucrainean	1	0,01 %
Slovaci	2	0,02 %
Evrei	6	0,06 %
Italieni	2	0,02 %
Etnie nedeclarată	22	0,23 %

Structura populației după limba maternă:

Română	1.235	12,74 %
Maghiară	8.379	86,48 %
Romani	43	0,44 %
Germană	3	0,03 %
Ucraineană	1	0,01 %
Slovacă	4	0,04 %
Italiană	2	0,02 %
Limba maternă nedeclarată	21	0,21 %

Structura confesională a populației în 2012

Reformați	4.843	49,9 %
Catolici	3.079	31,8 %
Ortodoxi	1.036	10,7 %
Gr. catolici	233	2,5 %
Bapțiști	237	2,5 %
Penticostali	111	1,18 %
Martorii lui Iehova	69	0,72 %

CAPITOLUL 4: AUTORITĂȚILE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE

Autoritățile administrației publice locale din orașul Valea lui Mihai sunt: PRIMARUL (autoritate executivă) și CONSILIUL LOCAL (autoritate deliberativă).

Autoritățile administrației publice locale au sediul în orașul Valea lui Mihai, Calea Revoluției nr.2, județul Bihor.

Constituția României, prin articolul 121, stabilește rolul consiliilor locale și cel al primarilor în organizarea și funcționarea statului de drept, fiind definite ca autorități ale administrației publice prin care se realizează autonomia locală în comune și orașe și care desfășoară activitatea în vederea rezolvării treburilor publice de la nivel local.

PRIMARUL este alesul local care reprezintă autoritatea executivă, mandatat să soluționeze și să gestioneze treburile publice ale unității administrativ-teritoriale. Durata mandatului său este de patru ani.

La nivel local, primarul este garantul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, ale prevederilor Constituției precum și al punerii în aplicare a legilor, decretelor Președintelui României, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a hotărârilor consiliului local. Primarul dispune măsurile necesare și acordă sprijin pentru aplicarea ordinelor și instrucțiunilor cu caracter normativ ale miniștrilor, ale celorlalți conducători ai autorităților administrației publice centrale, ale prefectului și a hotărârilor consiliului județean, în condițiile legii.

Primarul îndeplinește următoarele categorii principale de atribuții:

- a) atribuții exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condițiile legii;
- b) atribuții referitoare la relația cu consiliul local;
- c) atribuții referitoare la bugetul local;
- d) atribuții privind serviciile publice asigurate cetățenilor;
- e) alte atribuții stabilite prin lege.

Primarul îndeplinește funcția de ofițer de stare civilă și de autoritate tutelară, asigură funcționarea serviciilor publice locale de profil, exercită atribuții privind organizarea și desfășurarea alegerilor, referendumului și a recensământului.

Primarul este ordonator principal de credite și reprezintă orașul Valea lui Mihai cu alte autorități publice, în relațiile cu persoane fizice sau juridice din țară ori din străinătate, precum și în justiție.

În exercitarea atribuțiilor sale Primarul emite dispoziții. Acestea devin executorii după ce sunt aduse la cunoștința persoanelor interesate, în condițiile legii.

Primarul, Viceprimarul, Secretarul unității administrativ-teritoriale și aparatul de specialitate al primarului constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, denumită Primăria orașului, care duce la îndeplinire hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale. Sediul Primăriei orașului Valea lui Mihai este situat pe Calea Revoluției nr.2.

Actualul primar al orașului Valea lui Mihai este dl. **Nyakó Iozsef** (U.D.M.R.) care a câștigat alegerile din 10 iunie 2012. În funcția de viceprimar al orașului Valea lui Mihai a fost investit prin votul majoritar al Consiliului Local al orașului Valea lui Mihai, dl. **Karsai József-Attila** (U.D.M.R.).

Consiliul Local reprezintă autoritatea deliberativă a administrației publice locale, compusă din consilieri aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în condițiile legii pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru un mandat de patru ani. În conformitate cu prevederile **Legii nr.215/2001** - republicată cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Local al orașului Valea lui Mihai, este constituit din 17 consilieri și a fost validat în urma alegerilor locale din 10 iunie 2012, prin Hotărârea nr. 3/26 iunie 2012.

Prin exercitarea de către locuitorii orașului Valea lui Mihai a dreptului constituțional de a vota în cadrul alegerilor locale din iunie 2012, repartizarea mandatelor în cadrul Consiliului Local al orașului Valea lui Mihai către formațiunile politice s-a realizat astfel:

- U.D.M.R. – 13
- E.M.N.P.- P.P.M.T. - 4

Consiliul Local are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale.

Consiliul local exercită următoarele categorii de atribuții:

a) atribuții privind organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor și serviciilor publice de interes local și ale societăților comerciale și regiilor autonome de interes local;

b) atribuții privind dezvoltarea economico-socială și de mediu a comunei, orașului sau municipiului;

c) atribuții privind administrarea domeniului public și privat al comunei, orașului sau municipiului;

d) atribuții privind gestionarea serviciilor furnizate către cetățeni;

e) atribuții privind cooperarea interinstituțională pe plan intern și extern.

Consiliul Local al oraşului Valea lui Mihai, este organizat pe patru comisii de specialitate, astfel:

Comisia I: *Agricultură și activități economico-financiare*, din care fac parte următorii consilieri:

1. Domnul **Belan István**
2. Domnul **Chiș Gheorghe Cristian**
3. Domnul **Csengeri Csongor-Antal**
4. Doamna **Czeglédi Iulia**
5. Domnul **Kovács Attila**

Comisia II: *Amenajarea teritoriului și urbanism, protecția mediului și turism*, din care fac parte următorii consilieri:

1. Domnul **Gazsi Ianos-Zsolt**
2. Domnul **Horváth Sándor-Krisztián**
3. Domnul **Karsai József-Attila**
4. Domnul **Krizsán Csaba-Géza**
5. Domnul **Szilágyi Ferenc**

Comisia III: *Învățământ, activități social-culturale, culte, tineret și sport*, din care fac parte următorii consilieri:

1. Domnul **Bánházi Miklós**
2. Domnul **Csengeri Csongor-Antal**
3. Domnul **Boros Iosif**
4. Domnul **Nagy László**
5. Domnul **Pap Sándor-György**

Comisia IV: *Juridică și de disciplină, sănătate și familie, muncă și protecție socială, protecția copiilor*, din care fac parte următorii consilieri:

1. Domnul **Bánházi Miklós**
2. Domnul **Gazsi Ianos-Zsolt**
3. Domnul **Marian Alexandru**
4. Domnul **Hegedűs Attila**
5. Domnul **Szilágyi Attila**

CAPITOLUL 5: ÎNSEMNELE ORAȘULUI VALEA LUI MIHAI

Orașul Valea lui Mihai, potrivit prevederilor **Legii nr.351/2001** privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, este localitate urbană de **rangul III**.

În anul 1846 a fost făcut sigiliul oficial al orașului Valea lui Mihai.(Benedek Zoltan Érmellék 1996.)

Stema orașului Valea lui Mihai:

Descrierea stemei:

Stema orașului Valea lui Mihai se compune dintr-un scut triunghiular cu marginile rotunjite, având câmpul albastru, cu un chenar galben.

În partea centrală se află brațul drept de culoare argintie, având mâneca scurtă galbenă și ținând în mână trei spice de grâu aurite. În partea inferioară se află trei coline₁₅

verzi. În partea superioară a scutului Soarele auriu în dextra și Semiluna aurie în senestra. Scutul este timbrat de o coroană murală de argint cu trei turnuri crenelate.

Semnificația elementelor însumate:

- brațul drept de culoare argintie, având mâneca scurtă galbenă și ținând în mână trei spice de grâu aurite, semnifică ocupația de bază a locuitorilor – agricultura; acest element se regăsește în sigiliul orașului din anul 1846, an în care orașul a avut rangul de oraș liber de provincie.

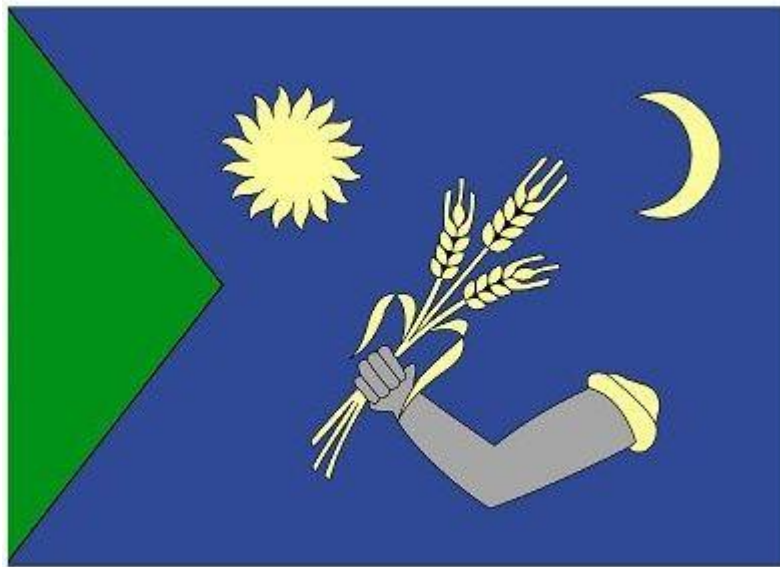
- colinele verzi de la baza scutului semnifică forma de relief specifică zonei

- elementele de soare și semilună din partea superioară a scutului, sunt simboluri heraldice tipice:

- scutul este timbrat de o coroană argintie în formă de zid cu trei bastioane, acesta este elementul care indică rangul de oraș al localității.

Conform procedurii prevăzute de **H.G. nr.25/2003** privind stabilirea metodologiei de elaborare, reproducere și folosire a stemelor județelor, municipiilor, orașelor și comunelor, proiectul stemei, după însușire de către Consiliul Local al orașului Valea lui Mihai, a fost înaintat comisiei județene special constituite, în vederea analizării conținutului acesteia, după care se înaintează pentru avizare biroului zonal al Comisiei Naționale de Heraldică, Genealogie și Sigilografie din cadrul Academiei Române, iar după obținerea avizului, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice va elabora proiectul de hotărâre și nota de fundamentare și le va supune spre aprobare Guvernului României.

Descrierea elementelor componente ale drapelului orașului Valea lui Mihai

Drapelul orașului Valea lui Mihai se compune dintr-un dreptunghi culcat, având raportul dintre laturi 2:3, acesta păstrează elementele și culorile stemei orașului:

- câmpul albastru și colina verde,
- brațul drept de culoare argintie, având mâneca scurtă galbenă și ținând în mână trei spice de grâu aurite,
- în partea superioară: soarele și semiluna aurie

CAPITOLUL 7: SERVICII DE UTILITĂȚI PUBLICE

Salubritatea orașului Valea lui Mihai

Salubritatea orașului Valea lui Mihai cuprinde următoarele activități:

- Colectarea și transportul deșeurilor menajere
- Colectarea și transportul deșeurilor reciclabile
- Sortarea deșeurilor
- Compostarea deșeurilor biodegradabile
- Depozitarea deșeurilor

Prin intermediul unei finanțări europene de aproape 1 milion de euro Orașul Valea lui Mihai se poate mândri cu o stație de sortare a deșeurilor reciclabile și compostare a deșeurilor biodegradabile respectiv cu o infrastructură de colectare adecvată. Salubritatea stradală este realizată de către Primărie, cea menajeră de către S.C. Bio Florisal S.R.L., iar operatorul stației de sortare și compostare este S.C. A.S.A. Servicii Ecologice S.R.L.

Depozitul neconform de deșeurii al localității are termen de sistare a activității în anul 2017.

Colectarea de echipamente electrice și electronice (DEEE) se realizează de două ori pe an, asigurându-se participarea activă a populației prin premii garantate și tombola.

Iluminatul Public

Sistemul de iluminat public cuprinde: - 750 bucăți corpuri de iluminat
- 720 bucăți stâlpi de iluminat

Lungimea rețelelor de iluminat public este de 66 km.

Consum anual mediu este de aproximativ 1 milion KW.

Sistemul de alimentare cu apă potabilă

MEMORIU TEHNIC al sistemului de alimentare cu apă Valea lui Mihai:

Surse de adâncime: 5 foraje de exploatare: F1: H= 119 m F2: H= 125 m F3: H= 86 m (nefuncțional) F4: H= 134 m F5: H= 138 m din care: 4 funcționale, din care sunt preluate următoarele debite:

Qzi max = 2946,89 mc/zi (34,10 l/s) anual: 1075,29 mii mc

Qzi med= 2472,75 mc/zi (28,61 l/s) anual: 902,28 mii mc

Qzi min= 1978,20 mc/zi (22,89 l/s) anual: 721,97 mii mc

Q orar max=346,19 mc/zi (96,16 l/s)

Instalații de captare: forajele sunt echipat cu câte o electropompă submersibilă tip Grundfos, cu următoarele caracteristici:

F1 Q = 5 l/s , H = 60 mCA, F2: Q= 3,5 l/s, H = 60 mCA, F3 Q= 1,5 l/s, H=70 mCA, F4=Q 5,11/s , H70 mCA ; F5: Q = 5,1 l/s, H= 60 mCA

Regimul de funcționare: permanent, 365 zile/an, 24 ore/zi

Distanțele între foraje sunt următoarele: F1-F2 = 432 m, F2-F3 = 485 m F1-F5 = 329 m conducta de aducțiune de la foraje la rezervor este din PEHD, L= 3300 m, Dn= 200 mm, rezervor de înmagazinare, din elemente metalice prefabricate, suprateran, amplasat în cadrul gospodăriei de apă , V= 500mc

Stația de pompare: amplasată în cadrul gospodăriei de apă este echipată cu grup de pompe „BOOSTER” (3+1) cu caracteristicile tehnice: Q = 440 mc/H 55 mCA, P= 7,5 KW pentru fiecare pompă. Rețeaua de distribuție apei este din conducte de PEHD PN6, Dn50...316 mm L=58490 m. Pe rețeaua de distribuție sunt montați 115 hidranți de incendiu.

Instalații tratare: dezinfecția apei se realizează în rezervorul de înmagazinare V= 500mc, prin adăugare de substanță calorigenă sub formă de clor gazos, tip ADVENCE 200 cu posibilități de reglare a dozării în intervalul 10...200 g/h

Număr total de brașamente: 3332, din care:

- nr. consumatori casnici: 3218, dintre aceștia 3199 consumatori sunt contorizați,
- nr. societăți: 69 – toți consumatorii sunt contorizați,
- nr. instituții publice: 45 – toți consumatorii sunt contorizați

Număr total de contracte: 2180, din care:

- 2108 consumatori casnici,
- 54 societăți comerciale
- 18 instituții publice.

Reabilitarea sistemului de alimentare cu apă potabilă, modernizarea și extinderea stației de tratare apei potabile, extinderea și reabilitarea rețelei de canalizare, execuția stației de epurare a apelor uzate este în curs de execuție.

CAPITOLUL 8: ZONE DE PROMENADĂ

Conform inventarierii, zone de promenadă în orașul Valea lui Mihai pot fi considerate parcurile, piețele și pădurile. Suprafața totală a spațiilor verzi este de 25,60 ha din care spații verzi amenajate 8,50 ha, spații verzi degradate 2,10 ha (acestea pot fi amenajate) și cimitire 15,00 ha.

Numărul total al arborilor ornamentali este de 1.530, din care 19 exemplare din Parcul dendrologic sunt ocrotite (*Taxus bacata*, *Ginko biloba*, *Platanus occidentalis*).

CAPITOLUL 9: PATRIMONIUL ORAȘULUI VALEA LUI MIHAI

Patrimoniul unității administrativ-teritoriale este alcătuit din bunurile mobile și imobile aflate în proprietatea publică și în proprietatea privată ale acesteia, precum și drepturile și obligațiile cu caracter patrimonial.

Domeniul public al Orașului Valea lui Mihai cuprinde:

- străzi, poduri, podețe, piețe, parcuri
- sistemul de alimentare cu apă
- statui și monumente
- locuințe sociale
- terenuri și clădiri în care își desfășoară activitatea instituțiile publice de interes

local.

Domeniul privat al Orașului Valea lui Mihai este alcătuit din bunuri aflate în proprietatea orașului și care nu fac parte din domeniul public.

A. DOMENIUL PUBLIC AL ORAȘULUI VALEA LUI MIHAI

Domeniul public al orașului Valea lui Mihai este alcătuit din bunurile prevăzute la art.135 alin 4 din Constituție, din cele stabilite în anexa la **Legea nr.213/1998** privind

bunurile proprietate publică și din orice alte bunuri care, potrivit legii sau prin natura lor, sunt de uz sau de interes public și sunt dobândite prin modurile prevăzute de lege.

Domeniul public al orașului Valea lui Mihai cuprinde mijloace fixe împărțite pe următoarele locuri de folosință:

Mijloace fixe din patrimoniul orașului Valea lui Mihai:

- **Casa de cultură „Bartók Béla”**: clădirea Casei de Cultură a fost construită de Asociația Meșteșugarilor din localitate și a fost inaugurată în anul 1911 având destinația de Casă de Cultură a Meșteșugarilor localnici. În timpul celui de al doilea război mondial clădirea a funcționat ca spital militar.

- **Muzeul de istorie și etnografie „Dr. Andrásy Ernő”**: clădirea în care funcționează muzeul a fost construită în anul 1900 de familia Kecskés, o familie înstărită de gospodari din localitate. Ca muzeu funcționează din anul 2007.

- **Sediul Primăriei orașului Valea lui Mihai**: este situat pe Calea Revoluției nr.2. În această clădire, la sfârșitul sec. al XIX - lea a funcționat Tribunalul Zonal, mai târziu a devenit magazin de produse metalo-chimice. După naționalizare a funcționat ca și Restaurant și hotel („Fényes”), iar după Revoluția din 1989 a fost sediul Băncii Agricole.

- **Ștrand termal**: între anii 1975 – 1980, pe teritoriul ștrandului au fost executate sondaje experimentale, în urma cărora s-a găsit apă termală. Datorită acestui fapt, s-a început construirea bazinelor și a clădirii.

- **WC public parter + etaj – locuință de serviciu**

- **Sediul vechi al Primăriei** situată pe str. Republicii nr.2: Clădirea a fost inaugurată în anul 1883, ca prima bancă a localității.

- **Creșa de copii**

- **Locuințe sociale și blocuri de locuințe sociale Z2-Z3** cu 36 apartamente,

- **Centrul de Tineret** situat pe str. Breslelor nr.87: Această clădire în primele decenii ale anilor 1900 a funcționat ca Fabrică de nasturi, șnururi și pasmanterie. Proprietarul acestei fabrici a fost dl. Coloman Hoffmann.

- **Sala de sport** cu 50 de locuri

- **Sala de Cununii** situată pe str. Republicii nr.30. Actuala clădire a Sălii de Cununii înainte de anii 1960 a fost Magazinul de Prezentare a I.A.S.-lui (Întreprinderea Agricolă de Stat), în prima parte a anilor 1960 a funcționat ca Bibliotecă Comunală, mai târziu a fost transformată în Cofetărie și a funcționat un timp îndelungat cu această destinație. De la sfârșitul primului deceniu al anilor 2000 funcționează ca Sală de Cununii.

- **șopron pentru carburanți**

- **Centrala termică**

- **Așezământ Cultural**

- **Sediul a serviciului de alimentare cu apă a orașului**, precum și bunuri care aparțin acestui serviciu: puțuri, rezervor suprateran de beton armat, stația de pompare, rețelele de apă potabilă

- **120 ha pășune**

- **parcare auto cu 4 locuri**

- **parcul orașenesc** - 1.72ha

- **statui și monumente istorice**

- **baza sportivă**

- **oborul** (piața de animale și cereale)
- **piața agroalimentară**
- **stația veche de epurare a apelor uzate.**

Bunuri proprietate publică ale orașului Valea lui Mihai, date în administrare:

- clădirile în care se desfășoară activitatea de învățământ și educație, precum și terenurile aferente în administrarea Școlii Gimnaziale „*Zelk Zoltan*”
- clădirile în care se desfășoară activitatea de învățământ și educație, precum și terenurile aferente în administrarea Colegiului Agricol nr.1
- clădirea situată pe str. Republicii nr.29 amenajată ca Secție exterioară a Spitalului „dr. Pop Mircea” Municipiul Marghita în administrarea Spitalului
- clădirea de pe str. Munkacs Mihaly administrată de Centrul de Asistență Medico – Socială
- clădirea situată în imobilul situat pe str. Márton Áron nr.31 - Substația de Ambulanță; până la sfârșitul anilor '80 a fost Sediul Pompierilor Voluntari
- 6.52 ha teren arabil în arendă la PFA Somogyi Carol
- 380 ha pădure administrat de Ocolul Silvic Săcuieni

B. DOMENIUL PRIVAT AL ORAȘULUI VALEA LUI MIHAI

Domeniul privat al orașului Valea lui Mihai este alcătuit din bunuri aflate în proprietatea orașului și care nu fac parte din domeniul public conform *Legii nr. 213/ 1998* privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia.

Mijloace fixe din patrimoniul orașului Valea lui Mihai sunt:

- bunuri imobile – terenuri și construcții – care potrivit legii fac parte din domeniul privat al orașului Valea lui Mihai
- Sirena electronică
- Terenuri de joacă pentru copii
- Indicatoare rutiere
- Autovehicule: autobuz, autoturisme, utilaj multifuncțional, tractoare, vidanjor
- utilaje pentru întreținerea spațiilor verzi, remorci, motocoase,
- sisteme de calcul, laptopuri, copiatoare, calculatoare, imprimante
- programe informatice

Mijloace fixe din patrimoniul orașului date în administrare

- Stația de sortare și compostare a deșeurilor (cu drumuri și platforme)
- Autogunoiere

CAPITOLUL 10: BUGETUL ORAȘULUI VALEA LUI MIHAI

Veniturile și cheltuirile cumulate la nivel consolidat alcătuiesc bugetul orașului Valea lui Mihai. Bugetul consolidat al Orașului Valea lui Mihai cuprinde:

- bugetul local al orașului Valea lui Mihai
- bugetul instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și/sau subvenții de la bugetul local,
- bugetul împrumuturilor interne

Instituțiile publice care gestionează bugetul public al orașului Valea lui Mihai , ai căror conducători au calitatea de ordonatori terțiari de credite, sunt:

- Colegiul Agricol nr.1 Valea lui Mihai

- Școala Gimnazială „Zelk Zoltan” Valea lui Mihai
- Centrul de Asistență Medico- Socială Valea lui Mihai

Veniturile bugetului local se constituie din:

- venituri proprii (impozit, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri și cote defalcate din impozitul de venit)
- sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat
- subvenții primite de la bugetul de stat și de la alte bugete
- donații și sponsorizări
- sume primite de la Uniunea Europeană și/ sau alți donatori în contul plăților efectuate și refinanțări.

Bugetul local, bugetul împrumuturilor externe și interne, bugetele instituțiilor publice se aprobă prin hotărâri ale Consiliului Local al Orașului Valea lui Mihai.

CAPITOLUL 11: ECONOMIA

Orașul Valea lui Mihai dispune de o rețea de instituții și servicii de interes public general: transport, construcții, instalații, turism, activitate hotelieră, import-export.

Ramurile industriale care se regăsesc în orașul Valea lui Mihai: confecții textile și confecții încălțăminte, comerț, morărit și panificație. În orașul Valea lui Mihai sunt înregistrate 406 societăți comerciale, întreprinderi individuale și persoane fizice autorizate, cele mai importante, după cifra de afaceri, sunt următoarele: **ARA SHOES ROMÂNIA S.R.L., LEGERO SHOES ROMANIA S.R.L., LLOYD SHOES S.R.L., LUNA SHOES S.R.L., SAVSOR TRANSCOM S.R.L., SOCIETATEA COOPERATIVA DE CONSUM CONSUMCOOP VALEA LUI MIHAI, SAVMER BRUTĂRIA CASEI S.R.L, FINPROJECT ROMANIA S.R.L, MEDER INSTRUMENT S.R.L, REVIRA COMIMPEX S.R.L, SECANVELOPE SERVICE S.R.L, VASICOM S.R.L, VESTREX CONSTRUCTII S.R.L., S.C. VALPANIF S.R.L., S.C. VALCON S.R.L., S.C. TOTAL INVEST S.R.L., S.C. BETAROM S.R.L., etc.**

În orașul Valea lui Mihai își desfășoară activitatea mai multe companii internaționale: S.C. ARA ROMÂNIA SHOES S.R.L., S.C. LLOYD SHOES ROMÂNIA S.R.L., S.C. LEGERO SHOES ROMÂNIA S.R.L., S.C. LUNA SHOES S.R.L., S.C. FINPROJECT S.R.L.

AGRICULTURA

Terenuri proprietate publică ale orașului Valea lui Mihai: 561,52 ha din care: - 120 ha pășuni,

- 55 ha spații verzi publice,
- 380 ha teren cu vegetație forestieră,
- 6,52 ha teren arabil,

Terenuri proprietate privată ale orașului: 171,17 ha pășune.

Orașul Valea lui Mihai dispune de o suprafață de 5.303 ha teren agricol proprietate publică a Orașului Valea lui Mihai și proprietate privată a cetățenilor din localitate, respectiv din alte localități. Pe raza Orașului Valea lui Mihai își desfășoară activitatea o Societate agricolă și 29 de societăți comerciale al căror obiect principal de activitate este cultivarea plantelor și/sau creșterea animalelor, precum și 14 persoane fizice autorizate și întreprinderi individuale cu același domeniu de activitate.

CAPITOLUL 12: COOPERARE INTERNĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

Autoritățile administrației publice locale au dreptul ca, în limitele competențelor lor, să coopereze și să se asocieze cu alte autorități ale administrației publice locale din țară sau din străinătate, în condițiile legii. Pentru protecția și promovarea intereselor lor comune autoritățile administrației publice locale au dreptul de a adera la asociații naționale și internaționale, în condițiile legii. Protocoalele sau actele de înfrățire și colaborare se adoptă de consiliul local.

Orașul Valea lui Mihai a stabilit legături de înfrățire, cooperare și colaborare cu următoarele orașe:

- orașul Baraolt la data de 17 mai 1997
- Nyirábrány (Republica Ungară) la data de 11 noiembrie 1998
- Tornalja (Republica Slovacă) la data de 19 decembrie 2002
- Hajdúnánás (Republica Ungară) la data de 29 ianuarie 2003
- Nyirbéltek (Republica Ungară) la data de 14 mai 2005
- Budapesta - sectorul XVI (Republica Ungară) la data de 16 octombrie 2007
- Balmazújváros (Republica Ungară) la data de 08 aprilie 2008

Orașul Valea lui Mihai, împreună cu localitățile înfrățite, dorește să contribuie la construirea unor relații de prietenie între locuitorii lor, să dezvolte cooperarea bilaterală pe baza principiilor egalității și interesului reciproc. Localitățile efectuează schimburi de experiență în domeniul administrației publice locale, promovează cooperarea în domeniul economic și își acordă sprijin reciproc în scopul obținerii unor fonduri din partea Uniunii Europene. De asemenea, facilitează cooperarea în domeniul cultural, educațional și sportiv, sprijină organizarea unor întâlniri ale oamenilor de cultură, manifestări artistice, și sportive, vizite reciproce ale elevilor și cadrelor didactice între localități.

CAPITOLUL 13: EDUCAȚIE, CULTURĂ, SĂNĂTATE, ASISTENȚĂ SOCIALĂ, MASS-MEDIA

I. EDUCAȚIA:

Dintotdeauna populația localității a pus un accent pe educarea și dezvoltarea tinerei generații. Încă din anul 1650 în Valea lui Mihai este amintită o școală reformată în „Series Studiorum”. Profesorii au fost aduși de la Debrețin, de care aparținea și școala de la Valea lui Mihai. În secolele următoare aceasta a funcționat cu sprijinul Bisericii Reformate și al Școlii Mame de la Debrețin.

În perioada 1902-1906 s-a construit o Școală profesională de ucenici, în vederea pregătirii forței de muncă pentru următoarele meserii: tâmplar, tinichigiu, lăcătuș, fierar, croitor, pantofar, cizmar, curelar.

Din anul 1934, procesul instructiv-educativ s-a desfășurat în mai multe unități: Școala Reformată pentru băieți și fete, Școala Romano-catolică pentru băieți și fete, Școala evreiască pentru băieți și fete, Școala Primară Populară, Școala de ucenici. În clădirea de pe strada Márton Áron (Szobros), a funcționat gimnaziul.

În anul 1948, în urma noii legi a învățământului, s-au desființat școlile confesionale, înființându-se astfel unica școală gimnazială de stat din localitate, denumită „Școala cu clasele I-VII”, care școlariza fete și băieți de ciclul primar și gimnazial. Tot în urma noii legi a fost înființată școala profesională, care funcționa în clădirea situată pe

strada Republicii (azi secția exterioară a Spitalului Marghita) și în cea situată pe strada Márton Áron (casa Lovass). Aceasta a fost o școală mixtă, cu internat separat pentru fete și băieți care se găseau pe strada care în prezent poartă numele de Calea Revoluției.

În anul 1961 s-au înființat primele clase de liceu în cadrul Școlii cu clasele I-VII, care astfel și-a schimbat denumirea în Liceul Valea lui Mihai. În același an, școala profesională a fost reorganizată, fiind denumită „Școala Profesională de Mecanici Agricoli de pe lângă SMA”. Școala Profesională de Mecanici Agricoli, în anul 1974, a fost mutată în clădirea nouă de pe strada Hunyadi Mátyás, clădire în care, în prezent, își are sediul Colegiului Agricol nr. 1 Valea lui Mihai.

Școala profesională s-a transformat în Liceu Agroindustrial, în anul 1977, prin introducerea claselor XI-XII. Un an mai târziu, clasele liceale de la Liceul Valea lui Mihai sunt transferate la Liceul Agroindustrial astfel, școala redevine Școala Generală - Valea lui Mihai.

După schimbările care au avut loc în decembrie 1989, ambele unități de învățământ și-au schimbat denumirile de mai multe ori:

- Liceul Agroindustrial a devenit Grup Școlar Agricol, în prezent funcționează sub denumirea de *Colegiul Agricol nr.1 – Valea lui Mihai*

- Între anii 1991-1997 în cadrul Școlii Generale s-a reînființat nivelul liceal, instituția a avut atunci denumirea de Liceul Teoretic, după 1997 devine din nou Școală Generală. În anul 2006 a preluat numele poetului născut în oraș cu denumirea de Școala cu clasele I-VIII „Zelk Zoltán”, iar de la data de 1 septembrie 2012 până în prezent, unitatea funcționează sub denumirea de *Școala Gimnazială „Zelk Zoltán” - Valea lui Mihai*.

Colegiul Agricol nr. 1 Valea lui Mihai

Oferta educațională a școlii urmărește formarea unui absolvent competent, autonom, responsabil să decidă asupra propriei cariere, să devină cetățean implicat activ în dezvoltarea durabilă a societății.

Școala pregătește elevii în următoarele specializări: real - științe ale naturii, tehnologic - tehnician agronom, tehnician în agricultură, tehnician ecolog și protecția mediului, tehnician în activități de comerț, tehnician mecanic pentru întreținere și reparații și calificările de N2 : mecanic agricol, comerciant - vânzător, horticultor.

Baza materială a unității cuprinde toate utilitățile necesare unui învățământ modern (sistem de încălzire centrală cu gaz metan, supraveghere video, echipamente birotice: calculatoare, imprimante, video-proiectoare, aparate foto, camere video, table SMART).

Elevii sunt antrenați în proiecte educative locale, județene, naționale și internaționale, cu rezultate foarte bune (în anul 2013: locul II pe țară la olimpiada de tehnologii - tehnician în agricultură, locul I la concursul internațional „*Cauza noastră comună*”).

Practica elevilor se desfășoară atât în baza didactică a școlii cât și la cei 36 de agenți economici - firme de profil din zonă.

Colegiul Agricol Nr. 1 - Valea lui Mihai are resursa umană competentă, cele 42 de cadre didactice se perfecționează permanent, pentru a asigura formarea la cerințele pieței muncii a unor cetățeni responsabili.

Școala Gimnazială „Zelk Zoltán” Valea lui Mihai: cu sediul pe strada Ady Endre nr.6, deși funcționează în 14 clădiri, este singura unitate de învățământ din oraș de nivel primar și gimnazial. Procesul instructiv-educativ se desfășoară în două limbi de predare: română și maghiară și este asigurat de 102 cadre didactice: 24 educatoare, 35 învățători și 43 profesori, 8 cadre didactice auxiliare și 20 de persoane nedidactice. Instituția școlarizează toți elevii orașului de nivel primar și gimnazial în cele 25 de clase primare de învățământ tradițional, cele 5 clase primare care funcționează cu alternativa educațională Step by Step, respectiv în cele 22 de clase de învățământ gimnazial.

Grădinițele funcționează ca structuri ale Școlii Gimnaziale astfel: 12 grupe de grădiniță cu program normal și 5 grupe cu program prelungit.

Numărul copiilor/elevilor școlarizați în cele trei nivele de învățământ - preșcolar, primar și gimnazial – este de 1.600.

Misiunea școlii constă în a fi deschis pentru toți preșcolarii și elevii săi, spre a le oferi șanse egale în educație, satisfăcând nevoile fiecărui copil în formarea propriei personalități, care să-i ajute la integrarea în societatea din care fac parte.

Oferta educațională se stabilește în funcție de programele școlare în vigoare și de comanda socială, de opțiunea beneficiarilor direcți, iar resursele umane, materiale și financiare se armonizează cu solicitările și posibilitățile existente.

Organizația promovează un învățământ deschis și flexibil, capabil să ofere tinerilor oportunități de educație de înaltă calitate, care să asigure pentru fiecare elev poarta deschisă pentru „învățare pe tot parcursul vieții”.

Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr.1 – Valea lui Mihai: cu sediul în Valea lui Mihai, str. Bathory Istvan nr.32, a fost înființat de Consiliul Județean Bihor, în orașul Valea lui Mihai funcționează o clasă primară pentru elevi cu deficiențe grave respectiv o grupă de grădiniță pentru copii cu cerințe educaționale speciale.

Creșa – Valea lui Mihai: funcționează în clădirea situată pe strada Márton Áron nr. 42, cu trei grupe de copii în vârstă de până la 3 ani, în subordinea Consiliului Local al Orașului Valea lui Mihai.

II. CULTURĂ ȘI ARTĂ

Cultura este relația omului în curs de formare continuă cu lumea creată și formată de el însuși. Aceasta conține lumea materială, ordinea relațiilor omenești, societățile și politica, economia, limba, religia, filozofia, morala, dreptul, știința și arta, toate valorile omenești și toate activitățile care produc și transmit acestea.

Orașul Valea lui Mihai este bogat în valori culturale, în instituții de creare și transmitere valori.

În subordinea autorităților administrației publice locale funcționează trei instituții culturale:

- Casa de cultură „*Bartók Béla*”,
- Biblioteca orașenească „*Máté Imre*”,
- Muzeul de istorie și etnografie „*Andrássy Ernő*”

1. Casa de cultură „*Bartók Béla*” a fost construită în anul 1909 ca și Casă a Meșteșugarilor. După naționalizare a funcționat ca și Casă de Cultură. În această clădire se desfășoară o viață culturală foarte colorată fiind centrul cultural al orașului.

Satisfăcând nevoile de cultură generală și cele ale comunității, Casa de cultură asigură servicii de bază de utilitate publică pentru toate categoriile de vârstă, începând de la copii mici, adulți și până la pensionari. Aceasta participă la organizarea evenimentelor și festivalurilor mari ale orașului.

Evenimente mari evidențiate: Zilele Salcâmului în Floare, Bătutul nucilor, Gala Podium, Festivități de Carnaval, Ziua Revoluției, 1 Decembrie – Ziua Națională a României, Spectacole de teatru, etc.

Casa de cultură este susținătorul și managerul unor trupe artistice: Trupa de dansuri populare „*Nyíló Akác*”, Trupa de teatru „*Móka*”, Studioul literar – artistic „*Gödör Gasztró Galéria*” (GGG), Trupa de teatru școlar „*Tini - Tanoda*”, Trupa de breakdance „*Street Dancers*”, Trupa de dans modern „*Forever Dance*”, Trupele de majorete „*Syluette*”, „*Fehér Akác*”, „*Napsugár*”, Corul orășenesc *Veres László Zsolt*, Formația blockföte *Zenebona*, Trupa *Playtime*, Trupa de țiteră *Bartók Béla*. În prezent, aceste trupe artistice antrenează, săptămânal, cca 300-320 de tineri.

Trupa de dansuri populare „Nyíló Akác”: dansatorii formației de dansuri populare maghiare și cântăreții de cântece populare maghiare „Nyíló Akác” sunt cei mai importanți ambasadori culturali ai orașului Valea lui Mihai.

Pentru prima dată, ansamblul s-a prezentat în fața publicului local, la data de 29 decembrie 1986, ca și o încercare modestă a tinerilor locali, dar de atunci activează neîncetat. Numele de „Nyíló Akác” a fost luat în anul 1988 referindu-se la specia de copac specific regiunii. Inițiativei modeste i-au urmat ani de succese până în zilele noastre. Azi sunt cunoscuți atât în Ardeal cât și dincolo de granițele țării.

Trupa de teatru de amatori „Móka” din Valea lui Mihai a fost înființată în anul 2000. Lipsa unui teatru în oraș, distanța mare față de Oradea sau Satu Mare, unde există teatre, a făcut necesară înființarea trupei, care încearcă să satisfacă nevoia de teatru și spectacole literare a unei largi părți a populației.

Trupa de teatru funcționează fără întreruperi de la înființare, prezentând în fiecare an câte 3-4 premiere, printre care piese de teatru, montaje literare, spectacole de divertisment. Începând din anul 2004, în fiecare an de Revelion prezintă un spectacol umoristic de divertisment, urmat de petrecerea de Revelion împreună cu publicul.

În decursul celor peste 13 ani de existență, trupa Móka a pus în scenă peste 15 piese de teatru, 9 spectacole muzicale de divertisment, 7 montaje literare, majoritatea fiind prezentate cu sala plină, justificând necesitatea existenței acestei trupe de teatru. Spectacolele sunt prezentate și în afara localității, în județ și în afara județului.

Studioul literar – artistic „Gödör Gasztró Galéria” (GGG) a fost creat în anul 1995, membrii fiind elevi din ciclul gimnazial și liceal. Denumirea a fost adoptată datorită Galeriei *Godor Gastro*, care funcționa în oraș în acea perioadă, primele reprezentări literare artistice au fost prezentate în această clădire. De la data formării cercul literar a avut mai mult de 100 membrii. Studioul literar prezintă programe festive cu ocazia diferitelor manifestări culturale, istorice, aniversări atât în Valea lui Mihai și împrejurimi, cât și peste hotare, la Hajdúnánás și Debrecen (R.Ungară), Slovacia, Marosvécs (Brâncovenești), Oradea și în alte localități.

Trupa de teatru școlar Tini-Tanoda a fost înființată în anul 2007 de trei profesoare în Școala Gimnazială Zelk Zoltan. Au prezentat zece piese de teatru, au

participat de cinci ori la festivalurile naționale organizate pentru grupuri de teatru școlar (la Odorheiu-Secuiesc și la Cehu-Silvaniei), unde au obținut un premiu special și o mențiune. De asemenea, au participat cu piese și la festivaluri internaționale în Ungaria.

Corul Orășenesc Veres László Zsolt a fost înființat în anul 2006 de către cantorul reformat Veres László Zsolt al cărui nume îl poartă. Membrii corului nu sunt profesioniști, ei sunt melomani talentați care se întâlnesc săptămânal, repertoriul lor se compune din piese pentru cor pe 3 sau 4 voci, melodii populare, imnuri, piese ale unor compozitori contemporani. Corul participă la festivitățile culturale ale orașului, întâlniri corale din județ și de peste hotare (Ungaria).

Trupa de majorete Syluette – format în anul 1993 când s-a născut ideea Zilelor *Salcâmului în Floare* când nu erau grupuri asemănătoare în zonă și nici chiar în județul Bihor.

Formația blockföte Zenebona se compune din elevi de gimnaziu flueriști și instrumentiști ritmici. Ei participă la evenimente culturale organizate în școală, la Casa de cultură și la diferite concursuri. Repertoriul lor se compune din muzica renascentistă, clasică și modernă.

Trupa de dans modern Forever Dance înființat în anul 2007, au participat la peste 200 de manifestări culturale, concursuri, festivaluri interne și internaționale.

Trupa de breakdance „Street Dancers” este singura trupă de breakdance din localitate. Această trupă s-a format în anul 2006, la început a avut în componență doar băieți apoi mai târziu s-au alăturat și fete.

Formația de muzică rock Playtime s-a format în august 2010, din patru membri: Kovács Nikoletta(voce), Balogh Levente (tobă), Czirják Roland (chitară bas), Kis Ákos (chitară solist). Scopul formației este de a revitaliza muzica rock live în Valea lui Mihai.

Trupa de țiterași Bartók Béla: între anii 1970-80 în orașul Valea lui Mihai au funcționat 10 formații de muzică de petrecere, chiar și restaurantul local *Fényes* avea propria formație. Cântatul la țiteră a fost tradiție în Valea Ierului, dar cu toate acestea nu s-a format un grup decât în anul 1986. La șezători, la depănușat de porumb, la jumuit de pene, la tăiatul porcului apăreau câte una-două țitere care acompaniau frumoasele cântece populare din zona de câmpie. În anul 1986 cântăreții la acest instrument din localitate au fondat trupa de țiterași.

2. Muzeul de istorie și etnografie „*Andrássy Ernő*”

Primul muzeu din orașul Valea lui Mihai s-a deschis la data de 19 octombrie 1952, în casa familială a medicului dr. *Andrássy Ernő*. Acesta, fiind un arheolog amator, a colectat încă din anii 1920 obiectele arheologice găsite întâmplător, în urma săpăturilor și, cu ajutorul specialiștilor a organizat un muzeu (cu depozit și laborator) unic în Valea Ierului.

Muzeul a funcționat între 1952-1957, având în inventar 3.354 obiecte arheologice și etnografice și 1.456 de monede. În anul 1957 numărul vizitatorilor a fost de peste 3.500 persoane.

În 18 mai 2007 s-a deschis actualul muzeu de istorie și etnografie al orașului, care poartă numele medicului *Andrássy Ernő*. În urma colaborării dintre autoritățile locale

și Consiliul Județean Bihor, a fost cumpărată o casă țărăneasă construită la sfârșitul secolului XIX pentru muzeu, care are cinci încăperi, cu prispă și cu un cuptor exterior și o curte mare.

Prima sală a muzeului cuprinde expoziția realizată în amintirea medicului Andrassy Ernő. Pe lângă obiectele arheologice găsite în urma săpăturilor, de către dr. Andrassy în prima jumătate a secolului al XX - lea, sunt expuse și documente fotografice vechi, făcute la muzeul medicului și la săpăturile efectuate pe teritoriul orașului, dar și fotografii ale familiei acestuia. Tot aici se află steagul Asociației Meșteșugarilor din Valea lui Mihai - brodat cu mână, cu inscripția: „*Érmihályfalvai Ipartestület, 1887-1912* - și o colecție de minerale.

În sala mare sunt expuse obiecte arheologice (datând din epoci diferite, începând cu epoca neolitică până în epoca medievală), găsite pe teritoriul orașului, dar și piese cumpărate sau descoperite pe teritoriul altor localități. Materialul arheologic cuprinde piese ceramice și numismatice, oase – un schelet uman și niște oase de animale -, obiecte din bronz și fier și o machetă care prezintă două locuințe din epoca bronzului.

În următoarele două săli etnografice sunt prezentate câteva piese de la începutul secolului al XX-lea, specifice a zonei orașului: mobil și ustensile de bucătărie, precum și ustensile folosite la producerea pâinii.

Expoziții temporare - de artă plastică, istorie, numismatică, literatură, etc.- sunt organizate în sala a V-a. În ultimele 7 ani au fost expuse obiecte artistice ale localnicilor, vederi, mobilă veche, cărți vechi, monede, păpuși, obiecte bisericesti, etc., dar au fost organizate și expoziții în amintirea localnicilor de renume.

Curtea muzeului este folosită pentru expoziții exterioare, pentru ocupații meșteșugărești specifice zonei sau pentru târguri de antichități.

În zilele noastre muzeul are peste 1.600 de obiecte arheologice și etnografice, majoritatea lor fiind donate de către locuitorii orașului. Vizitatorii muzeului sunt în general localnicii (mai ales elevi ai celor două unități școlare din oraș) dar în timpul lunilor de vară sunt și vizitatori din străinătate, muzeul funcționând cu program permanent, având angajat un muzeograf cu normă întreagă.

3. Biblioteca Orașenească „*Máté Imre*”: în orașul Valea lui Mihai biblioteca are tradiții deosebite. În Căminul cultural al Breslașilor inaugurat în anul 1911, a fost înființată și o bibliotecă pentru membri acestei asociații, dar și alte asociații au avut biblioteci proprii.

Biblioteca Publică a fost înființată după naționalizare, în jurul anilor 1950, în clădirea primei farmacie al localității („*Mátray – patika*” fondată în anul 1842 – actualul sediu a băncii San Paolo), cu o suprafață de 20 mp. Fondul de carte (cca.2.500-3.000 de volume) provenea din fostele biblioteci, desființate pe parcurs. Această bibliotecă a fost condusă de bibliotecari voluntari. Datorită creșterii fondului de carte și a numărului de cititori, la începutul anilor 1960, biblioteca a fost mutată într-o clădire mai spațioasă pe str. Republicii nr. 30. În anul 1966, datorită faptului că, conducerea orașului de la acea vreme a vrut să deschidă o cofetărie în clădirea respectivă, biblioteca a fost mutată într-o clădire și mai spațioasă pe strada Republicii nr.42, unde a funcționat până în anii 1982-1983,când a fost mutată din nou, de această dată în clădirea de pe Calea Revoluției nr.4,

unde a funcționat până în data de 21 februarie 2012, când a fost mutată pe strada Republicii nr.29.et.2, într-o clădire spațioasă, luminoasă și elegantă.

În anul 1974 toate bibliotecile publice comunale și sătești au fost închise, în această perioadă în Valea lui Mihai, biblioteca funcționa cu program redus (câte trei ore, de două ori pe săptămână), cu un bibliotecar remunerat cu indemnizație și a fost reeînființată în ianuarie 1990.

Începând cu anul 1996, pe lângă activitatea de bază, biblioteca organizează programe culturale și seminarii educative. Cu ajutorul și participarea activă a bibliotecarelor s-au înființat diferite cercuri și comunități, care –și desfășoară activitățile la bibliotecă. În anul 1999 s-a înființat Cercul Cititorilor, cerc care pe parcurs s-a transformat în Cercul Istoricilor Locali. În anul 2000 s-a înființat Cercul Literar și de Arte Plastice „*Máté Imre*”, membrii căruia, timp de cinci ani de zile, s-au întâlnit o dată la două săptămâni în sala de lectură a bibliotecii. Paralel, au fost organizate expoziții din creațiile artiștilor în arte plastice. Datorită faptului că numărul artiștilor plastici a crescut substanțial, începând cu anul 2005 s-a format Cercul Artiștilor în Arte Plastice „*Marcso József*”. Membrii acestui cerc sunt pictori pe pânză sau pe sticlă, sculptori în lemn, lut și marmură, fotografi, graficieni ale căror lucrări sunt expuse în Bibliotecă și în Tabere Internaționale ale Artiștilor în Arte Plastice, organizate de Biblioteca începând cu anul 2007, până în prezent. Obiectele realizate în aceste tabere sunt expuse la Biblioteca orașenească și sunt donate orașului.

Tot la bibliotecă își desfășoară activitatea Cercul Istoricilor Locali înființat în anul 2002. În decembrie 2009, bibliotecii orașenești i s-a atribuit numele poetului local *Máté Imre*, tot la acea dată au fost puse în funcțiune cele 4 calculatoare provenite din prima rundă a proiectului Biblionet, astfel locuitorii orașului au acces gratuit la internet.

Începând din anul 2013 membrii clubului foto „*Érmellék Foto Club 2009*” își țin consfăturile și majoritatea expozițiilor la biblioteca orașenească și Clubul pentru tineret și copii.

Tot în cadrul bibliotecii orașenești sunt organizate întâlniri dintre scriitori contemporani și cititori, festivități comemorative, lansări de carte, chiar și miniconferința bibliotecarilor în anul 2012, la care au participat 87 de bibliotecari.

III. OCROTIREA SĂNĂTĂȚII ȘI PROTECȚIA SOCIALĂ

Infrastructura furnizorilor de servicii medicale din orașul Valea lui Mihai este complexă, asistența medicală fiind asigurată cât de posibil în toate domeniile de asistență :

DOMENII DE ASISTENȚĂ MEDICALĂ	NR.FURNIZORI DE SERVICII
Medicină familie	6
Cabinete stomatologice individuale	4
Farmacii	3
Laboratoare de analize medicale	1
Asistență spitalicească	1
Centru de asistență medico-socială	1
Clinica MEDOREST (sector privat)	1

Optica	1
Cabinet medical privat dr. Filip Elena (medicină internă)	1
Serviciu de ambulanță Bihor – substația Valea lui Mihai	1
Centru de permanență	1

În orașul Valea lui Mihai funcționează o secție exterioară a Spitalului Municipal „Dr. Pop Mircea” Marghita, cu 20 de paturi, asistență medicală de specialitate în amulatoriu: pediatrie, ginecologie, ORL, interne, cardiologie, diabetologie și laborator de analize

PROTECȚIE SOCIALĂ

Centrul de asistență medico-socială Valea lui Mihai, înființat în anul 2003, este o instituție publică specializată, cu personalitate juridică, de Consiliul Local al Orașului Valea lui Mihai și în subordinea acestuia, care acordă servicii de îngrijire, servicii medicale, precum și servicii sociale persoanelor cu nevoi medico – sociale, fiind acreditat în conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 68/2003, să furnizeze serviciul public de asistență medico – socială.

Persoanele care beneficiază de serviciile furnizate la Centrul de Asistență Medico – Socială sunt persoane cu afecțiuni cronice, cu nevoi medico – sociale stabilite conform prevederilor legale în vigoare, care necesită supraveghere, asistare, îngrijire, tratament, precum și servicii de inserție și reinsertie socială și care din cauza unor motive de natură economică, fizică, psihică sau socială, nu au posibilitatea să-și asigure nevoile sociale, să își dezvolte propriile capacități și competențe pentru integrare socială.

Internarea în Centrul de Asistență Medico – Socială Valea lui Mihai, se face la recomandarea unităților sanitare ori la solicitarea persoanelor fizice sau juridice, în baza unei grile de evaluare medico – socială a persoanei cu avizul conducerii unității, în limita locurilor disponibile și a resurselor financiare.

Serviciile medicale și de îngrijire asigurate în acest centru sunt cele prevăzute în anexa la Instrucțiunile de aplicare a normelor privind organizarea, funcționarea unităților de asistență medico – sociale, la acestea fiind adăugate serviciile recomandate la externarea din unitățile sanitare cu paturi, cuprinse în biletele de ieșire, scrisori medicale, planuri de recuperare și alte asemenea.

Serviciile sociale de care pot beneficia persoanele internate sunt:

- asigurarea unei nivel maxim posibil de autonomie și siguranță,
- asigurarea unor condiții de îngrijire care să respecte identitatea, integritatea și demnitatea,
- asigurarea menținerii capacităților fizice și intelectuale,
- asigurarea consilierii și informării atât a asistaților cât și a familiilor acestora privind problematica socială (probleme familiale, psihologice și alte asemenea),
- intervenții pentru prevenirea și combaterea instituționalizării prelungite,
- stimularea participării la viața socială,
- facilitarea și încurajarea legăturilor interumane, inclusiv cu familiile proprii,

- organizarea de activități psihosociale și culturale,
- identificarea mediilor în care poate fi integrată persoana în timp îndelungat

Dintre cei mai importanți operatori pe piața serviciilor medicale private în orașul Valea lui Mihai poate fi menționat S.C. *MEDOREST* SRL care asigură servicii medicale de medicină de familie, laborator, ecografie, pediatrie, medicină internă, pneumologie, cardiologie, urologie, diabetologie, endocrinologie, neurologie, dermatovenorologie, alergologie-imunologie, oftamologie, ORL, ortopedie-traumatologie, chirurgie generală, neurochirurgie, obstetrică-ginecologie.

Serviciul public de asistență socială al Orașului Valea lui Mihai din aparatul de specialitate al Primarului orașului este acreditat ca furnizor de servicii sociale de către Comisia de Acreditare a Furnizorilor de Servicii Sociale Bihor.

Beneficiari ai acestor servicii sunt: persoane singure și familii în dificultate, persoane cu dizabilități, persoane vârstnice, persoane fără adăpost, care beneficiază de următoarele prestații: indemnizații privind susținerea familiei, ajutoare pentru încălzirea locuinței; prestații financiare excepționale; ajutor social; ajutoare de urgență, ajutoare alimentare, informare și consiliere, servicii de transport accesibilizat pentru persoanele cu dizabilități motorii, indemnizații pentru persoanele cu handicap grav.

Centrul de îngrijire și educație timpurie – Creșa este o unitate în subordinea Consiliului Local al Orașului Valea lui Mihai, cu 50 de locuri autorizate, pentru copii cu vârste cuprinse între 1 an și 3 ani, care desfășoară programe educaționale, de îngrijire și supraveghere a copiilor, consiliere și sprijin pentru părinții/reprezentanții legali ai copiilor.

Adăpost temporar se asigură găzduire temporară, suport pentru găsirea unui loc de muncă, a unei locuințe, saci de dormit și alte echipamente pe timpul iernii.

CAPITOLUL 14: ARHITECTURĂ, URBANISM ȘI TURISM

Începuturile localității. Evul mediu

Pe la sfârșitul secolului al XIII-lea și începutul secolului al XIV-lea, în urma destrămării domeniilor regale, s-a format în nordul comitatului Bihor un domeniu al familiei Turul, cuprinzând și zona care se află astăzi în jurul orașului Valea lui Mihai.

Deoarece drumul comerțului cu sare dinspre Ardeal trecea prin Sălacea și Valea lui Mihai, târgurile ținute aici și veniturile însemnate provenite din vamă au condus la creșterea importanței localității. În anul 1312, regele Carol I de Anjou a acordat privilegii privind perceperea taxelor vamale în localitate. În ultimul deceniu al secolului al XIII-lea, respectiv, între anii 1332–1337, parohia romano-catolică a localității Valea lui Mihai a plătit sume importante ca și decimă către administrația episcopală, respectiv cea papală (la un moment dat chiar cea mai mare sumă dintre parohiile diecezei de Oradea), iar la începutul secolului al XIV-lea au slujit aici concomitent doi preoți.

Singura clădire medievală păstrată în localitate este cea a bisericii romano-catolice, devenită în jurul anului 1552 protestantă, extinsă în secolul al XVIII-lea, apoi reconstruită aproape integral între 1887-1892.

Domeniul neamului Turul s-a destrămat pe la sfârșitul secolului al XIV-lea, iar localitățile de pe Valea Ierului au ajuns pe mâna altor familii, respectiv a Capitlului Romano-Catolic de Oradea. Datorită poziției aflate la întretăierea unor drumuri

comerciale importante, precum și a târgului săptămânal pe care-l găzduia, în perioada secolelor XIV-XVI localitatea poate fi considerată ca având caracter de oraș-târg (oppidum) de tip rural. Dispunem de câteva date toponimice din această perioadă: 1329: Fyuzeg fluvius, Mohus fluvius seu piscina, Berch monticulus, Zoruasrythe (sau Zoruadruche) locus, Dedaoltara terra, 1434: Nebanch praedium, 1455: Labanch praedium.

În urma invaziei otomane, localitatea a devenit pustie și, începând cu anul 1660 (căderea cetăților Săcueniului și Oradiei) a rămas un sat lipsit de importanță.

Nucleul medieval al localității s-a aflat în jurul bisericii parohiale (actuala biserică reformată) și a actualei piețe Széchenyi, la întretăierea drumurilor comerciale ce duceau spre Sălacea, Carei – Satu Mare, Debrețin, Săcuieni – Oradea, cu parcelele structurate de-a lungul actualei străzi Márton Áron/Bethlen Gábor, precum și a celor corespunzătoare actualelor strada Republicii și Calea Revoluției. Cel puțin o parte din parcelarul acestei zone conservă țesutul urban medieval târziu.

Secolul al XVIII-lea

Localitatea a început să se dezvolte și să-și recapete importanța după anul 1692, când așezarea ajunge în proprietatea contelui Sándor Károlyi. Creșterea populației a luat un avânt începând din primii ani ai secolului al XVIII-lea: în anul 1715 Valea lui Mihai era locuită de 31 iobagi și libertini, respectiv 7 jeleri, apoi, cu doar cinci ani mai târziu, în anul 1720 avea o populație de 69 iobagi. Conscrierile secolului al XVIII-lea vorbesc despre satul Valea lui Mihai, acesta pierzând vechiul statut de oraș-târg. Apar familiile nobiliare Sternberg, Szlávny și Dietrichstein, ca noi proprietari feudali. În conscrierile dintre anii 1784–1787 comandate de administrația imperială iosefină, localitatea figurează cu 233 de case, 256 de gospodării individuale și o populație totală de 1.309 persoane.

Cartarea iosefină ne prezintă o localitate structurată de-a lungul râului Moka/Mouca /Moca, închegată în jurul a patru străzi principale, cele două străzi aproape paralele, orientate NE-SV, corespunzătoare actualelor străzi Erkel Ferenc și Márton Áron / Bethlen Gábor, și cele orientate NV-SE, actualele străzi Republicii și Calea Revoluției, trecând prin Piața Széchenyi. Sunt reprezentate cele două lăcașe de cult existente atunci: biserica reformată și o capelă, pe locul actualei capele Szlávny, respectiv patru mori, dintre care trei pe pârâul Moca. În zona nord-estică a localității apare un areal mlăștinos.

Singurele clădiri, care par să aibă origini în secolul al XVIII-lea, păstrate și astăzi, sunt capela Szlávny și conacul Bernáth, afectat de transformări ulterioare.

Secolul al XIX-lea

Dintre clădirile perioadei baroce târzii s-a păstrat doar mica capelă ridicată de Ioan Szlávny în 1818, cu hramul Sfântul Ioan Botezătorul, sfințită de prepozitul Ladislau Csáky, care se pare că avea antecedente din secolul al XVIII-lea.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea are loc o dezvoltare și o extindere importantă a localității devenită treptat oraș, consemnată pe harta din 1866 ca și în cea de-a doua ridicare topografică militară. Aici apar cvartale noi în jurul nucleului premodern, înspre est, sud-est, sud-vest și nord-vest.

Cvartalele sunt delimitate de zece străzi: strada fără nume, paralelă cu pârâul Moca (identică cu actuala stradă Kálvin János), strada Derék utcza (actuala str. Márton Áron respectiv Pázmány Péter), str. Kis utcza (actuala str. Erkel Ferenc), strada perpendiculară omonimă Kis utcza (actuala str. Revoluției), str. Hajnal utcza (actuala str.

Zorelelor), str. Kopasz utcza (actuala str. Bethlen Gábor), cele trei străzi fără nume, ce alcătuiesc suburbia Újváros(Orașul Nou) și str. Tótfalusi utcza (actuala str. Orbán Balázs) a suburbiei sudice, Tótfalu. Pe colina de la vest de biserica reformată și de actualele străzi Avram Iancu și Kálvin János, au fost înființate trei cimitire: cel reformat, cel romano catolic (la sud) și cel izraelit (la colțul nordic al cvartalului).

Conform statisticilor din anul 1851, orașul (oppidum) Valea lui Mihai era locuit de 2600 reformați, 90 romano-catolici, 80 greco-catolici și 100 izraeliți. Cei mai mari latifundiareri erau familiile nobiliare Stubenberg și Szlávy, respectiv familiile Bernáth, Gencsy, Sárközy, Dessewffy, Osváth, Kazinczy, Kovács și Silye care, la rândul lor, au construit numeroase conace. Hotarul cuprindea cca. 18.000 iugăre, din care doar 40 de sesii întregi erau pământuri urbariale, restul fiind proprietăți dominale. În hotarul localității se afla o imensă pășune comunală de 2300 iugăre. Localitatea avea un aspect provincial al unui sat locuit în special de agricultori. Se țineau aici în fiecare joi câte un târg săptămânal, târg de bovine în fiecare zi de miercuri, iar de patru ori târguri anuale (începând din anul 1845, când Valea lui Mihai a primit acest privilegiu). În această perioadă în localitate a activat un medic și un chirurg, așezarea avea și o farmacie, nu dispunea în schimb de oficiu poștal propriu.

În anul 1859 numărul locuitorilor a crescut la 3300 persoane, iar conscrierile din anul 1886 au înregistrat 3896 de locuitori. În localitate funcționau școli primare mixte confesionale pe lângă bisericile reformată, romano-catolică și cea izraelită, un post de jandarmi, un medic, o farmacie, o casă de economii, un oficiu al monopolului tutunului, un post de telegrafie și un oficiu poștal. Casa de Economii din Valea lui Mihai (*Érmihályfalvai takarékpénztár r.t.*) a luat ființă în anul 1883, iar în 1887 a fost inaugurată linia ferată Oradea (Episcopia Bihor) – Valea lui Mihai.

Dintre clădirile reprezentative construite în această perioadă se remarcă clădirea gării (1887) și sediul Casei de Economii și Consemnațiuni.

Perioada dezvoltării urbane determinante: 1890-1918

Perioada premergătoare primului Război mondial a constituit o perioadă de ascensiune economică și de dezvoltare urbană și arhitecturală. Este momentul nașterii infrastructurii urbane moderne, a apariției arhitecturii industriale și perioada închegării fondului construit de tip urban, determinant pentru imaginea zonei centrale a localității istorice. În plan urbanistic, rețeaua stradală s-a dezvoltat în primul rând la vest și nord-vest, între zona centrală și linia ferată proaspăt inaugurată, în arealul cuprins între actualele străzi Munkácsy Mihály, Wesselényi Miklós și Izvorului, unde au luat ființă mai multe platforme industriale.

În 1893, un număr de 12 familii nobiliare și comunități locale au posedat terenuri de peste 100 iugăre cadastrale în perimetrul localității. În anul 1901 Valea lui Mihai avea 734 de case și 5.572 de locuitori. Printre marii latifundiareri a apărut în această perioadă familia Gorove, proprietară (prin cumpărare) a averilor familiei Szlávy. În primii ani ai secolului al XX-lea, moșiile lui Lovass Sándor, Gorove János și Stubenberg József erau bazate pe tehnologii moderne de agricultură.

Numărul celor care lucrau în diferite meserii și a micilor industriași era în creștere, încetul cu încetul se contura caracterul urban al localității.

În ce privește clădirile cu destinație publică, în această perioadă a funcționat un

Casino, o asociație de lectură a industriașilor, o asociație de într-ajutorare a femeilor de religie izraelită, o asociație funebră, o casă de economii și o bancă industrială. În anul 1892 și-a deschis porțile o școală de ucenici din domeniul industrial, în anul 1899 cea de-a doua grădiniță, iar în 1902 începe pregătirea specialiștilor într-o școală agricolă cu profil viticol-pomicol.

Arhitectura industrială a fost reprezentată de fabrica de surogat de cafea (cicoare) a lui Beck Mór, fabrica de jaluzele Rubinstein și Deutsch, manufactura de pipe Weisz Adolf și o moară. Fabrica Beck a luat ființă în anul 1885 și s-a întins pe un teren de 1000 m², fiind alcătuită din patru clădiri. Moara cu aburi Glück și moara Gizella erau cele mai importante obiective locale ale industriei alimentare. Ramura construcțiilor/industria materialelor de construcții a fost reprezentată de fabrica lui Katz Jenő, care producea ciment și cărămidă, fabrica de jaluzele Rubinstein–Deutsch, mai târziu cărămidăria Szabó.

Cea mai importantă comunitate evreiască din zonă era cea din Valea lui Mihai, întreprinderile tradiționale existente aici se legau într-o măsură determinantă de această comunitate. Sinagoga comunității a fost construită la începutul secolului XX.

Banca Comercială și Industrială (*Kereskedelmi és iparbank r. t.*) a fost fondată în anul 1898.

O mare parte din clădirile publice cu funcțiuni administrative, de învățământ și comerciale purtau amprenta stilurilor caracteristice pentru perioada de la cumpăna secolelor XIX-XX, și anume eclectismul respectiv, într-o măsură mai mică, stilul secesionist și stilul romantic istoricizant.

Conacul barocizant, construit de Gedeon Bernáth, ajunge în proprietatea familiei Bujanovics, care întreprinde anumite intervenții de reconstrucție.

Printre clădirile importante construite în stil eclectic se numără sediul Băncii Comerciale și Industriale, clădirea vechii Primăriei, biserica reformată (1887-1892), conacul Lovass (1894), clădirea fostului Hotel Nemzeti, școala Kerekeskút, clădirea fostului sediu al Asociației Levente (Leventeotthon - demolată în 2012), clădirea fostei Poște, clădirea Creșei (clădirea de pe str. Márton Áron nr. 12), etc.

Elemente secesioniste se regăsesc la clădirile Primăriei, fosta Cooperativă Hangya, fosta Farmacie Mátray (azi Banca SanPaolo), la clădirea Sinagogii, la clădirea de pe str. Márton Áron nr. 44 (secesion geometrizat).

La o parte din clădiri se regăsesc deopotrivă elemente eclecticice și secesion: clădirea Bibliotecii „Máté Imre”, clădirea de pe str. Republicii nr. 35.

Una din cele mai valoroase clădiri păstrate din această perioadă este cea a bisericii romano-catolice, ridicată între 1901-1904 în stil neogotic, cu sprijinul episcopului Schlauch Lőrinc, după proiectul inginerului Gábor János din Debrețin.

Perioada 1918-1945

În anul 1930 teritoriul administrativ al localității era de 11.560 iugăre cadastrale.

Din punct de vedere urbanistic, se dezvoltă zonele din jurul căii ferate, constituindu-se străzi noi, la nordul și estul căii ferate, la est de gară – zona parțial industrială a străzilor Louis Pasteur, Victor Babeș, Băncii, Emil Racoviță, Lăcrimioarei, zona sudică a străzilor Horea, Kodály Zoltán, József Attila, zona estică a străzilor Nicolae Bălcescu, Arany János, Petőfi Sándor. Se constituie străzile aflate la sud de terenul conacului Bujanovics și se prelungeste Calea Revoluției înspre est, de-a lungul drumului

național.

Perioada se caracterizează prin continuarea activităților industriale, construirea de noi fabrici și întreprinderi mici. În anul 1936 Moara Gizella a căzut pradă unui incendiu devastator, mai târziu succesorii întreprinderii au înființat aici o fabrică de ceramică fină (porțelan), apoi au reluat activitatea inițială și au relansat morăritul.

În perioada interbelică, frații Kolling au ridicat o altă moară, care a produs și energia electrică ce satisfacea necesitățile localității. Rosenblith Lajos a fondat o fabrică de bere, iar în anii 1930 și-a început activitatea o fabrică de conserve sub numele Record. După primul război mondial s-au înființat noi fabrici de rolete-jaluzele de către firma Deutsch-Follmann și Würdiger-Hoffman. Beck Adolf a pus bazele unei tipografii. Au funcționat și câteva depozite de lemn (Weisz și Glück), 20 de centre de comerț cu animale, cereale și vin (cel mai mare fiind firma Grünfeld și Jakobovits). De asemenea, rețeaua comercială de specialitate s-a dezvoltat și în perioada interbelică, amenajându-se o serie de magazine și prăvălii, în special în zona centrală a urbei (condimente, încălțăminte, articole de menaj, textile, librărie etc.).

În perioada interbelică și-au desfășurat activitatea două bănci: Banca de Economii și Economică Bihoreană, respectiv Banca Economică Populară din Valea lui Mihai.

Printre clădirile publice cu funcțiuni de învățământ se numără: o școală primară de stat, o școală confesională reformată, respectiv una romano-catolică, o școală primară greco-catolică, câte o școală confesională izraelită pentru băieți și fete, o școală de ucenici și o grădiniță de stat. În anul școlar 1942-1943 a luat ființă un gimnaziu mixt, care s-a transformat în anul 1948 în gimnaziu de stat. În anul 1941 și-a deschis porțile cel mai important obiectiv industrial din zonă, fabrica de conserve.

În 1931 au fost realizate valoroasele picturi murale ale bisericii romano-catolice, de pictorii Muhics Sándor, Pirk János, Fekete Károly și Oraviczai Szabó István, membrii școlii de pictură de la Baia Mare.

Perioada 1945-1989

În plan urbanistic, orașul se extinde în special la nord și vest de calea ferată. Sunt mobilate mai dens parcelele din zona cuprinsă între străzile Mihai Eminescu, Bocskai István, Charles Darwin și Bartók Béla, dintre cele două trasee ale căii ferate Valea lui Mihai–Debrecen și Valea lui Mihai–Săcuieni, parcelele aflate lângă calea ferată, în zona cuprinsă între străzile Hunyadi János și Viilor, respectiv Kós Károly, Budai Nagy Antal, Jókai Mór. Se densifică zona străzilor Eötvös József, Szilárd Leó, Bem József aflată la sud de terenul conacului Bujanovics, respectiv zona estică cu străzile Szent-Györgyi Albert, Apáczai Csere János, I. L. Caragiale, Școlii. Se prelungesc și se densifică fondul construit de pe străzile periferice Eminescu, Bocskai, Revoluției etc.

Intervenții mai importante de restructurare s-au efectuat în zona centrală unde, prin desființarea parțială a țesăturii urbane formate din parcele tradiționale, în Piața Széchenyi s-au construit câteva blocuri de locuințe între anii 1960–1986, rezultând o discontinuitate în configurația parcelară și a fronturilor istorice. În rest, aspectul arhitectural al clădirilor, caracterul provincial al localității s-au păstrat într-o bună măsură.

În ceea ce privește clădirile cu profil industrial-agricol, după etatizare fabrica de conserve și-a continuat activitatea sub numele de Arovit, în 1949 s-a constituit Gospodăria

Agricolă de Stat – GAS (mai târziu Intreprinderea Agricolă de Stat – IAS), iar mai târziu abatorul, fabrica de prelucrare a cărnii și numeroase ferme respectiv uzine mai mici, cu caracter cooperatist. Ansamblul Comcereal (profil: depozitarea și comerțul cu cereale) a funcționat începând din anii 1960, iar cărămidăria de lângă șoseaua spre Satu Mare a produs cărămidă până în anii 1970. În anul 1961 a luat ființă Liceul Teoretic, iar în anul 1968 în fostul conac Bujanovics a fost amenajat un Spital. Valea lui Mihai a dobândit rangul de oraș la data de 5 mai 1989.

Perioada 1989-2013

După Revoluție nu s-au produs extinderi semnificative ale suprafețelor construite, cu excepția zonei aflate de-a lungul drumului național DN19 Oradea-Carei-Satu Mare. O croitorie și fabrica de încălțăminte ARA reprezintă noile obiective arhitecturale industriale.

S-au efectuat mai multe inserții arhitecturale neadaptate caracterului urban tradițional al localității; în general, aspectul multor clădiri ridicate după Revoluție nu se conformează criteriilor urbanistice care au determinat formarea imaginii istorice a orașului.

Conform Planului Urbanistic General în vigoare, orașul are un intravilan stabilit la 1114,95 ha (din care nucleul de bază 970 ha), având următoarele funcțiuni: 50,68 % – locuințe și funcțiuni complementare, 7,25% – zone instituții publice și servicii, 11,08% – unități industriale și agricole, 3,10% – zone verzi, 2,09% – zone pentru sport și agrement, 9,29% – zone pentru căi de comunicație și transport, 1,47% – zone pentru gospodărie comunală (cimitire), 0,16% – zone pentru construcții tehnico-edilitare, 0,03% – zone cu destinație specială, 0,64% – ape și amenajări aferente.

TURISMUL

Așezarea geografică îi conferă orașului Valea lui Mihai multiple avantaje în dezvoltarea turismului, în primul rând a celui de tranzit. Aflată în coridorul de dezvoltare N-S al județului Bihor, ca și în zona transfrontalieră, Valea lui Mihai constituie un important nod rutier și de cale ferată între Oradea și Satu Mare, respectiv între Regiunea de dezvoltare Nord-Vest (România) și Regiunea Észak-Alföld (Ungaria). Orașul este străbătut de drumul național DN.19/E671 (Oradea-Satu Mare) și DN.19.C (spre punctul de trecere a frontierei cu Ungaria),

În ultimii ani, acest avantaj a început să fie exploatat odată cu apariția unor unități de cazare pentru turism: Pensiunea GREMIX, Pensiunea PAPAYA, Pensiunea OVIDIU ȘI Pensiunea Agroturistică REGINA, cea din urmă oferind posibilitate de plimbare cu caleașca, călărit, ciclism, biliard, având restaurant și stație de carburanți proprie.

În același timp, arealul transfrontalier în care este situată localitatea – microregiunea Valea Ierului s-a dezvoltat într-o zonă naturală cu un specific aparte, renumită și în trecut pentru viticultură. Aparținând regiunii istorice Partium, Valea Ierului poartă numele cursului de apă care străbate arealul: Ér/Ier. Denumirea râului a fost consemnată pentru prima dată în documentele istorice în secolul al XIII-lea, iar denumirea ca atare a zonei geografice în anul 1445, legat de descrierea hotarului așezării Adoni, în forma de „*Ermellek terrae arabilis*”. Valea Ierului este situată pe teritoriul județelor Bihor și Sălaj, respectiv între râurile Crasna și Barcău, trecând pe teritoriul Ungariei în₃₆

apropierea localității Pocsaj, la „*Falia loessică*” sau „*Dealul Pleșuv*” care, datorită valorilor peisagistice și botanice deosebite constituie o arie de protecție naturală de interes național. Pe teritoriul românesc, acest areal este inclus, parțial, în rețeaua europeană Natura 2000; însăși localitatea Valea lui Mihai este situată – teritoriul administrativ în proporție de aproape 50%, iar intravilanul în proporție de aproape 15% – în trei arii naturale protejate: 2 Situri de importanță comunitară – ROSCI0020 Câmpia Careiului și ROSCI0021 Câmpia Ierului, respectiv o Arie specială de protecție avifaunistică – ROSPA0016 Câmpia Nirului–Valea Ierului. Siturile ROSCI0020 Câmpia Careiului și ROSPA0016 Câmpia Nirului–Valea Ierului, practic, se suprapun, constituind aceeași unitate geomorfologică, cu relieful format în urma depunerii de material aluvionar – o mare cantitate de nisipuri care, răscolite de vânt, au dus la formarea dunelor de la Urziceni-Pădure până la Valea lui Mihai. Șirurile de dune de nisip alternează cu terenuri joase de interdune în general înmlăștinite.

Potențialul turistic al localității și împrejurimilor acestuia se datorează tocmai condițiilor naturale – peisajului inedit al dunelor de nisip și al interdunelor mlăștinoase, cu o bogată vegetație și faună specifică, cu vestitele culturi viticole și întinsele păduri de salcâm ce stau la baza dezvoltării apiculturii. Astfel, deși zona Valea lui Mihai – odinioară un teritoriu al apelor, mlaștinii și, deci, a pescuitului – a suferit timpuriu efectele trecerii de la cultura rurală autohtonă la cultura civilă (au dispărut portul, obiceiurile, dansul popular propriu), iar vestigiile cultural-istorice și arhitecturale urbane sunt puține, autoritățile locale, organizațiile politice și socio-culturale reușesc să asigure activități inedite pentru localnici și turiști.

Astfel, pădurile de salcâm au conferit numele unui eveniment socio-cultural deja cu tradiție, în Valea lui Mihai: Festivalul "Zilele Salcâmului în Floare - Nyiló Akác napok". Acest festival organizat anual are o importanță deosebită în menținerea identității locuitorilor întregii Văi a Ierului, în același timp atrage turiști într-un număr din ce în ce mai mare, inclusiv de peste hotare. Anual, se organizează și Târgul de toamnă „Bătutul nucilor”, „Duelul Cartierelor – Részek Viadala”, Târgul apicultorilor (care a debutat în octombrie 2013), iar tradiția viticolă începe să reînvie prin organizarea unor degustări de vinuri și întâlniri ale producătorilor de vinuri.

Evenimentele sportive (concursurile de motocros, turul de ciclism pentru copii, tineri și adulți organizat în împrejurimile orașului) încep și ele să fie cunoscute și să atragă participanți din alte localități din țară sau din Ungaria.

Centrul cultural al orașului, Casa de Cultură „*Bartók Béla*”, găzduiește activitatea Ansamblului de dans popular Nyiló Akác (fondat în 1986), membrii săi deveniți cei mai importanți maeștrii ai dansurilor populare și activitatea trupei de teatru Móra. În Galeria Gödör Gasztró Studio literar (GGG) activează un grup de teatru, iar Fotoclubul Valea Ierului 2009 (fondat în 2009) are o activitate susținută, organizând expoziții periodice.

Dezvoltarea turismului cultural se bazează și pe punerea în valoare a moștenirii istorice-arhitecturale:

- cele păstrate din perioada barocului târziu (capela Szlávy și conacul Bernáth, afectat de transformări ulterioare),
- cele din secolul al XIX – lea (clădirea gării și sediul C.E.C.)

– cele de la cumpăna dintre secolele XIX-XX: clădirea veche a Primăriei, biserica reformată (1887-1892), conacul Lovass (1894), clădirea fostului Hotel Nemzeti, școala Kerekeskút, fosta clădire a Poștei, clădirea Creșei de pe str. Márton Áron nr. 42, clădirea de pe str. Márton Áron nr. 12 (stil eclectic), sediul Primăriei Orașului Valea lui Mihai, fosta Cooperativă Hangya, fosta Farmacie Mátray (azi Banca SanPaolo), clădirea Sinagogii, clădirea de pe str. Márton Áron nr. 44 (secession), clădirea Bibliotecii Máté Imre, clădirea de pe str. Republicii nr. 35 (elemente eclectice și secession), biserica romano-catolică (1901-1904 – stil neogotic)

– arhitectura industrială din perioada interbelică (moara Glück, moara Kolling, fabrica de tutun)

– parcul dendrologic aferent castelului de odinioară a familiei Bujanovics, grădină istorică care va beneficia de un regim special de protecție.

Printre viitoarele proiecte de investiție promovate de autoritatea publică locală se numără și cele menite să ducă la dezvoltarea turismului sportiv și de recreere (amenajări de noi zone de agrement și pescuit sportiv), ca și valorificarea unei bogății naturale neexploatate încă – apa geotermală de 68 °C, cu un conținut mineral ideal pentru tratament balneoterapeutic, prin realizarea unui ștrand termal.

Potențialul maxim pentru o dezvoltare viitoare a turismului în Valea lui Mihai îl are însă ecoturismul – care pune accent pe cunoașterea zonelor naturale și care asigură utilizarea durabilă a resurselor naturale.

CAPITOLUL 15: ISTORIA ACTIVITĂȚII SPOTIVE DIN ORASUL VALEA LUI MIHAI

Prima ramură sportivă practică în Valea Lui Mihai a fost atletismul.

Primul club sportiv este legat însă de practicarea fotbalului, activitate care a deținut și deține întâietatea încă din anul 1921 sub numele *Fotbal Club Gloria*.

Din anul 1936 sub conducerea lui Lovas Karoly echipa participă în campionat sub denumirea de Juventus, din lot făcând parte Praszler Gyula care devine în 1938 jucător de echipă națională.

În anul 1942 echipa participă în divizia C, după care în 1946 ocupă locul opt, sub denumirea de *Electrica*, alături de *Sanitas* Satu Mare și *Minaur* Baia Mare.

În anul 1951 echipa își schimbă denumirea în *Spartac* Valea lui Mihai. Echipa de juniori a devenit campioană județeană în anul 1953, iar în anul 1954 echipa câștigă Cupa Recolta fiind lideră în Cupa Primăverii.

Din anul 1957 până în 1958 antrenor al echipei a fost internaționalul român Vaczi Gyorgy care a pus bazele unei echipe de viitor.

În anul 1961 a câștigat Cupa Recolta, în finală cu *Crișul* Chișineu Criș.

Sub denumirea de *Spartac*, echipa de fotbal reprezintă regiunea Crișana la turneul de la Vârșand alături de regiunile Cluj, Hunedoara și Baia Mare, în finală învingând cu 3 – 0 pe Recolta Urziceni, câștigând trofeul.

În campionatul regiunii Crișana din 1967, rechipa de fotbal *Recolta* Valea lui Mihai a ocupat locul trei din cele 12 echipe. În sezonul 1968-1969 a ocupat locul doi după echipa de fotbal din Marghita.

Trebuie să menționăm că din anul 1973 până în anul 1980 cea de-a doua echipă

din localitate, prezentă în campionatul județean, a fost echipa de fotbal care a purtat numele *Arovit*.

La sfârșitul sezonului 1979-1980, sub denumirea de *Unirea*, formația locală câștigă campionatul județean promovând în divizia C în urma jocului de baraj câștigat în compania formației *Unio* Satu Mare.

Sub conducerea antrenorului Szucs Arpad, cel mai longeviv în Valea lui Mihai, au evoluat jucători din localitate, dar și jucători cu vechi ștate în divizia A lideri fiind Kun Attila, Gergely Sandor, Agud, Florescu N., Durdeu Valer ca și regretatul Nelu Sasu.

În anul 1982 echipa de fotbal câștigă Cupa de Vară.

Din anul 1990 echipa de fotbal din Valea lui Mihai activează în campionatul diviziei D al județului Bihor.

În anul 1998 echipa de fotbal *A.S. Unirea – Valea lui Mihai* câștigă faza județeană a Cupei României.

La sfârșitul sezonului 2010-2011 echipa de fotbal câștigă Campionatul Județean de fotbal promovând în divizia C, în urma jocului de baraj disputat la Zalău cu formația de fotbal Marmația – Sighetul Marmației 1996.

Boxul a fost o altă disciplină practică în localitate. Bălan Ioan este cel care, între 1946 - 1950, în calitate de antrenor, a condus secția cu un efectiv de 60 de sportivi între 15 și 24 ani. Activitatea a fost reluată în 1954 și a funcționat până în 1966.

În anul 1945 la clubul Recolta, alături de fotbal, a funcționat cu bune rezultate pe plan național și o secție de lupte cu 50 de sportivi tineri de 14 - 15 ani. În 1958 Varga Janos din Valea lui Mihai, legitimat la Marghita, a cucerit titlul de campion național la categoria 64 kg.

Handbalul pe teren mic a început în anul 1958-1960 la nivel de școală cu conducerea profesorilor de sport din școli. În cadrul C.S *Unirea* își desfășoară activitatea două echipe de handbal fete de diferite vârste, care sunt recrutate dintre elevele Școlii gimnaziale „Zelk Zoltan” – Valea lui Mihai, cu participare permanentă cu rezultate remarcabile în Campionatul școlar zonal.

Șahul este o altă disciplină practică în Valea lui Mihai. Cel mai vechi document – un carnet de membru - este din anul 1971. Echipa din localitate a participat și la Campionate internaționale. În anul 2009 se reorganizează echipa de șah, care participă la campionate interne și internaționale.

Echipa de Kickbox „*Aladin Hero Team*” a fost ființată în anul 2009, membrii acesteia au participat la concursuri unde au câștigat numeroase medalii de aur, argint și bronz. În anul 2013 au câștigat titlul „ Clubul anului 2013” la Budapesta.

CAPITOLUL 16: MASS MEDIA

Conform unor date verificabile, primele surse media și-au făcut apariția prin anii 1870 în Valea lui Mihai sub numele de „*ÉRMELLÉK*” respectiv „*ÉRMELLÉK VIDÉKE*” acestea fiind publicații săptămânale.

Gazete „*ÉRMELLÉKI KÖZLÖNY*” a fost de asemenea o publicație cu apariție săptămânală, în zilele de sâmbătă, conform numerelor 11 și 13 din anul 1897, acesta având iz social, economic și educațional.

Redactorul responsabil din acea perioadă era Szoboszlay Sándor, editor Kuthi Zsigmond, iar proprietorul gazetei era Beck Adolf.

Biroul redacției își avea sediul pe str. Templom nr.268. Toth Zsigmond ajunge în Valea lui Mihai în anul 1931, în calitate de director și profesor, în cele din urmă fiind și el redactor al monitorului.

Pe la începutul secolului al XX-lea, mai exact în anul 1907 a apărut jurnalul „IPAROSOK LAPJA” care mai târziu a circulat sub numele de „KÖZÉRDEK” însă datorită unor probleme de finanțare acesta s-a desființat în scurt timp.

În aprilie 1997 și-a făcut apariția primul număr al gazetei „ÉRMIHÁLYFALVI FIGYELŐ” acesta însumând un număr de 8 pagini. Revista s-a autodefinit a fi drept una publică, independentă, apărând în prima zi de marți a fiecărei luni. După o apariție de un an de zile revista trece printr-o perioadă de tranziție, putând fi achiziționat din nou, abia în luna martie a anului 1998.

Având loc mai multe eșuări în acest sens, editorialul scrie despre probleme financiare, dar și faptul că abia se vând 500 de exemplare într-un oraș maghiar cu 9.000 de locuitori. Din luna aprilie 2002 procesul se întrerupe.

În noiembrie 2003 apare „Érintő” care însăși s-a autodefinit a fi o revistă lunară culturală, văleană.

În luna ianuarie a anului 2008 revista „ÉRMIHÁLYFALVI FIGYELŐ” s-a lansat din nou sub egida Fundației Pro Scholam, al Consiliului Județean Bihor, al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bihor. Elanul după ediția din luna mai a dispărut. Din februarie 2009, „FIGYELŐ” (Monitorul), a fost disponibil din nou, editori fiind Primăria Orașului și Consiliul Local al Orașului, acesta a apărut în mod constant. Ultimele ediții publicate au fost cele din aprilie-mai 2012.

Valea lui Mihai Online o inițiativă privată din anul 2009, a fost prima pagină de internet cu informații și știri.

Situl oficial al orașului Valea lui Mihai: www.valealuimihai.ro în limba maghiară: www.ermihalyfalva.ro a luat naștere la începutul anilor 2000 cu scopul de a disemina informații de interes general ale orașului Valea lui Mihai și de a publica Hotărârile Consiliului Local. Din vara anului 2012 site-ul se publică știri de actualitate cu frecvență zilnică.

Din anul 1998 ziarul „Bihari Napló” publică periodic, articole despre orașul Valea lui Mihai.

CAPITOLUL 17: ORGANIZAȚII NEGUVERNAMENTALE

Organizațiile civile din Valea lui Mihai desfășoară o activitate utilă, multiplă contribuind la întărirea comunității locale, la accentuarea activității creatoare a cetățenilor orasului.

În decursul ultimelor două decenii sectorul civil s-a dezvoltat mult, fiind foarte variat și diferențiat. Tipurile de organizații din Valea lui Mihai sunt:

- asociații, societăți, uniuni: Asociația *Aegis Ephebum*, Asociația *Amasport*, Asociația *Érintő*, Asociația *Érmisz*, Asociația *Handicapaților Prodservcom*, Asociația *Karma Pro Romi*, Asociația *Pro Humanitas*, Asociația *Pro Scholam*, Asociația *Pro Valea lui Mihai-Érmihályfalváért*, Asociația *Rekab*, etc;

- fundații: Fundația *Gipsy Mission Romania*, Fundația *Nyiló Akác - Salcâm în Floare*, Fundația *Philadelphia*, etc.

Acestea activează în domeniul: social, cultural, științific, ecologic, de apărare a drepturilor, de reprezentare a intereselor diferitelor categorii sociale etc.

CAPITOLUL 18: PARTIDE POLITICE

Partidele politice care activează în Orașul Valea lui Mihai sunt: Uniunea Democrată a Maghiarilor din România (U.D.M.R.), Partidul Popular Maghiar din Transilvania (P.P.M.T.), Partidul Social Democrat (P.S.D.), Partidul Național Liberal (P.N.L.)

CAPITOLUL 19: CONSULTAREA CETĂȚENILOR

Cetățenii Orașului Valea lui Mihai au dreptul de a participa la viața politică, economică, socială și cultural-sportivă. Drepturile cetățenilor de a participa la viața orașului sunt exercitate în mod democratic prin următoarele instrumente:

- referendum local
- adunare populară
- petiii
- inițiative
- audiențe
- consultări

Conform regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Local al Orașului Valea lui Mihai, aprobat prin H.C.L.O. nr. 11/2012 și potrivit procedurii pentru aplicarea prevederilor **Legii nr. 52/2003** privind transparența decizională în administrația publică, la nivelul Primăriei Orașului Valea lui Mihai se iau măsuri pentru asigurarea transparenței și consultarea cetățenilor cu privire la proiectele de interes local.

Proiectele de hotărâre ale Consiliului Local sunt afișate la sediul Primăriei și pe site-ul propriu fiind de asemenea transmise tuturor celor care au depus o cerere în acest sens. De la publicarea anunțului se stabilește o perioadă de 10 zile pentru primirea tuturor recomandărilor făcute pe marginea proiectului, din partea cetățenilor și a asociațiilor legal constituite.

La solicitarea celor interesați, precum și din proprie inițiativă, Primăria organizează dezbaterile publice a proiectului în cauză.

Sugestiile și recomandările exprimate în timpul dezbaterii sunt consemnate într-un proces-verbal și alături de cele scrise, sunt analizate de către compartimentele din aparatul de specialitate al primarului și de către consilierii locali, în comisiile de specialitate. Punctele de vedere exprimate au valoare de recomandare, competența exclusivă de adoptare a hotărârilor aparținând Consiliului Local al Orașului Valea lui Mihai.

CAPITOLUL 20: TITLURI ONORIFICE

Titlul de „*Cetățean de onoare al Orașului Valea lui Mihai*” reprezintă cea mai înaltă distincție acordată de către Consiliul Local al Orașului Valea lui Mihai.

Titlul se acordă, după caz, din Inițiativa:

- a) Primarului;
- b) Consilierilor locali;

Categoriile de personalitati indreptatite la primirea Titlului

Sunt indreptatite să fie propuse pentru acordarea Titlului, categoriile de personalități care se găsesc în una din următoarele situații:

a) personalități cu recunoaștere națională sau universală care și-au pus amprenta asupra dezvoltării Orașului Valea lui Mihai și a imaginii acestuia;

b) personalitati care, prin realizările lor deosebite, au făcut cunoscut numele Orașului Valea lui Mihai, în țară și străinătate;

c) persoane care, prin acțiunile lor dezinteresate (donații, acțiuni umanitare, etc.), au produs o îmbunătățire simțitoare a condițiilor de viață a locuitorilor orașului Valea lui Mihai.

Din anul 2004 până în prezent, Consiliul Local al Orașului Valea lui Mihai a acordat titlul de „*Cetățean de onoare*” unui număr de 11 persoane.

Conferirea „*Medaliei PRO URBE*” este identică cu cea privind acordarea titlului de Cetățean de onoare și poate fi conferită și separat de titlul de cetățean de onoare, în număr nelimitat, ori de câte ori va fi cazul, unor persoane cu merite deosebite pe plan politic, economic, social, sau cultural.

CAPITOLUL 21: ATRIBUIREA ȘI SCHIMBAREA DENUMIRILOR DE STRĂZI, PIEȚE ȘI OBIECTIVE DE INTERES PUBLIC LOCAL

Modalitatea de atribuire și schimbare a denumirilor de străzi, piețe și de obiective de interes public local, este aprobată de către Consiliul Local al Orașului Valea lui Mihai, potrivit prevederilor O.G. nr. 63/2002 privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, aprobată, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 48/2003, precum și cu avizul Comisiei Județene de Atribuire de Denumiri.

CAPITOLUL 22: DISPOZIȚII FINALE

Statutul Orașului Valea lui Mihai a fost elaborat în baza informațiilor deținute de compartimentele funcționale din cadrul Primăriei Orașului Valea lui Mihai, informații și date culese din diverse surse publice și private, precum și de la instituții cu atribuții în culegerea și evidența datelor statistice. Au colaborat personalul din aparatul de specialitate al Primarului Orașului Valea lui Mihai, cu dl. Lajos Miklos - profesor pensionar de istorie d-na Kovacs Rozalia – etnolog, d-na Szel Borbala – bibliotecar pensionar (decedată în luna decembrie 2015), conducerea unităților de învățământ de pe raza orașului.

Statutul diferențiază și identifică Orașul Valea lui Mihai, în raport cu alte municipii și orașe din România și din Europa, fiind o biografie a urbei Valea lui Mihai. Prin lecturarea acestui statut, persoanele interesate pot să-și formeze o imagine de ansamblu cu privire la așezarea geografică, istoria, cultura, economia, populația și structura acesteia, instituțiile și serviciile publice de care beneficiază orașul, fiind inclusiv o bază de pornire pentru alte lucrări, studii, referate în diverse domenii de activitate. Acest document se dorește a fi un punct de pornire în cunoașterea și înțelegerea unității administrativ-teritoriale – Orașul Valea lui Mihai, localitate cu o evoluție și o dinamică ridicată, fapt ce va face ca aceste informații să necesite o actualizare continuă. Datele și elementele cuprinse în acest statut se vor actualiza anual și supus aprobării Consiliului Local al Orașului Valea lui Mihai.